

Trym Kjøs

"Den der romantiske drømmen om et liv på landet"

En kvalitativ undersøkelse av tilflyttere fra by til bygd og deres opplevelser av flytteprosessen og den nye tilværelsen i bygda

Masteroppgave i sosiologi

Veileder: Mariann Villa

Juni 2019

Trym Kjøs

"Den der romantiske drømmen om et liv på landet"

En kvalitativ undersøkelse av tilflyttere fra by til bygd og deres opplevelser av flytteprosessen og den nye tilværelsen i bygda

Masteroppgave i sosiologi
Veileder: Mariann Villa
Juni 2019

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Sammendrag

Temaet for denne studien er voksne personer som flytter fra byen til bygda sine opplevelser rundt flyttingen, og hvordan de begrunner valget om å flytte. I tillegg belyser studien hvordan de erfarer sin nye rurale tilværelse etter at selve flyttingen har funnet sted. Forskningsdesignet er kvalitativt og bygger på intervjuer med syv voksne som har flyttet fra en by til landsbygda i Norge. Følgende problemstilling har blitt belyst:

Hvordan opplever personer fra byen å flytte til bygda i voksen alder?

Funnene i denne studien tyder på at flyttingen i stor grad handler om en søken etter et liv hvor rolige omgivelser, fred og ro, mindre stress og muligheter for natur- og friluftsopplevelser er fremtredende. Videre er det ikke bare ideen om et fredelig liv på landet som fikk dem til å flytte. Tilflytterne virker også å være opptatt av at stedet må kunne tilby muligheter for arbeid i tillegg til at gode logistiske forhold foretrekkes. Studien viser også at tilflytterne erfarer sin rurale tilværelse på ulike måter. Noen mener at livet på landsbygda er et rolig og fredelig liv, og mener de har valgt riktig destinasjonssted. Tilflyttere som er interessert i friluftsliv og natur opplever at de har flyttet til rett sted. Videre uttrykker noen av tilflytterne at de har funnet et miljø av likesinnede og derfor føler de tilhørighet til lokalsamfunnet. I den anledning demonstrerer studien at enkelte av tilflytterne mener lokale personer bærer preg av å være passive, mens tilflytterne er aktive og utnytter stedets muligheter. Andre tilflyttere distanserer seg fra friluftslivsstilen og føler på utenforskap på grunn av sammensatte årsaker.

Abstract

The theme for this masters' thesis is urban people's experiences with the moving process to the countryside, and their arguments for doing so in a modern, globalized world. In addition, the thesis discusses their experiences with their new rural life. The research design is qualitative and builds on interviews with seven adults who has moved from a city to the Norwegian countryside. The following question has been answered:

How do people experience the process of moving from the city to the countryside?

The results of this study show that their decision of moving is based on a search for a life where calm surroundings, less stress and possibilities for spending time outdoors is prominent. Further I find that it is not only the idea of a calm and quiet life in the countryside that made them move. They also need concrete and stable living conditions such as work and favorable logistics. In addition, I find that they experience their rural life in different ways. Some experience the life in the countryside as calm and quiet. Which help them confirm their own choice of moving there. The newcomers that have interest in nature and outdoor recreation feel that they have come to the right place. Some of the newcomers claim that they are included in a network of like-minded. They build a community with others that also are interested in outdoor life, hence they also establish a sense of belonging to the rural community. This leads to an understanding of the locals as more passive, while the newcomers are active and exploit the possibilities in the area. On the other hand, other newcomers keep distance from this lifestyle and has not quite found their place.

Forord

Det har vært spennende å utforske rurale temaer. Dette er noe jeg har personlig tilknytning til siden jeg selv er fra bygda. Oppgaven har også gitt meg innblikk i et tema jeg ikke har kjennskap til fra før, nemlig flytting til bygda etter oppvekst i byen.

Jeg vil først og fremst takke informantene som velvillig stilte opp og fortalte om sine erfaringer rundt flyttingen fra by til bygd. Takk for at dere delte deres opplevelser og erfaringer, og ga meg nye innblikk i bygdetilværelsen.

Takk også til min veileder, Mariann Villa, for gode og konstruktive tilbakemeldinger. Din kunnskap innen bygdesosiologi er imponerende omfattende. Jeg føler at vårt samarbeid har fungert godt. Jeg vil også takke gjengen i lektor samfunnsfag for fem fine år sammen. Under arbeidet med masteroppgaven har dere vært fantastiske fra start til slutt og hjulpet meg med faglige innspill og korrekturlesing. Særlig må det rettes en takk til Emil Gjestrum. Din hjelp har vært uunnværlig. Den som fortjener mest heder og ære er min samboer Karoline som har holdt ut med en tidvis stresset masterskribent.

Som lektor i samfunnsfag og geografi relateres oppgavens profesjonsrelevans til det å ta opp viktige samfunnsfaglige temaer som migrasjon og sentraliserings spørsmål. At det eksisterer en opptatthet av å opprettholde en spredt bosetning i Norge, samtidig som at disktriksområder har vært gjenstand for vedvarende høy utflytting (Cruickshank, 2009; Sørli, 2006) er blant flere interessante samfunnsfaglige motsetninger både forskere og lærere kan fordype seg i.

Trym Kjøs

Trondheim, juni 2019

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	1
1.2 Bakgrunn for valg av tema.....	1
1.3 Perspektiver på flytteforskningen.....	2
1.4 Studiens problemstilling.....	3
1.5 Oppgavens oppbygging.....	4
2.0 Teori og tidligere forskning.....	5
2.1 Ulike forståelser av bygda.....	5
2.2 Kapital og nettverk.....	7
2.3 Tidligere nasjonal og internasjonal flytteforskning.....	8
2.3.1 Nærhet til naturen og tilbake til det grønne.....	8
2.3.2 Livsstilflytting og moturbanisering.....	8
2.3.3 Flytting i et livsfaseperspektiv.....	10
2.3.4 Rural kosmopolitisme.....	10
2.3.5 «Trygt og godt».....	11
3.0 Metode.....	13
3.1 Valg av metode.....	13
3.1.1 Intervjuet som metode.....	13
3.2 Utvalg.....	14
3.2.1 Rekruttering.....	14
3.3 Datainnsamlingen.....	16
3.3.1 Intervjuguiden.....	16
3.3.2 Gjennomføring av intervjuene.....	17
3.3.3 Behandling av data.....	18
3.3.4 Etske vurderinger.....	20
3.4 Kvalitetskriterier.....	21
3.4.1 Troverdighet.....	21
3.4.2 Generalisering og overførbarhet.....	22
4.0 Analyse.....	25
4.1 Årsaker til flyttingen.....	25
4.1.1 Arbeid er både sentralt og frigjørende.....	28
4.1.2 Småbarn og sentrumstjenester.....	31
4.2 Livstilsflyttere og passive lokale personer.....	33
4.3 Fra byen til bygda.....	38
4.4 Bygdas kapital, utenforskap og transparens.....	41

4.5 Urbane uttrykk på bygda	45
5.0 Avsluttende refleksjon.....	47
5.1 Videre forskning.....	50
Litteraturliste	51
Vedlegg 1: Intervjuguide.....	56
Vedlegg 2: Søknad NSD	58
Vedlegg 3: Informasjonsskriv til informantene	61

1. Innledning

«Hvorfor vi flyttet hit? Det spørsmålet har vi fått mange ganger. Min far lurte også følt på dette. Men se da! Himmel og hav for noen omgivelser.»

(Åsa Skorgen - Casell til Eirik Heen (2019: 25))

Temaet for denne oppgaven er flytting fra by til bygd. Dette vil være et innblikk i enkeltmenneskers opplevelser av å flytte fra byen til bygda, og erfaringer de har med sin nye tilværelse i bygda. Samfunnsvitenskapelig sett har det lenge eksistert en opptatthet av å beskrive og forklare befolkningsforskyvning mellom distrikt og sentrumsområder (Valvåg, 2003). Forskning på migrasjon mellom byen og bygda beskriver ulike aspekter og årsaksforklaringer. Eksempelvis beskriver Benson og O' Reilly (2009) et voksende fenomen kalt «lifestyle migration» som refererer til at folk migrerer på bakgrunn av en antakelse om at et mer fullverdig liv eksisterer et annet sted. Artikkelforfatterne argumenterer også for at flytting representerer en fundamental endring i folks liv, hvor enkelte mønster brytes og noe annet oppstår. Selv om folk flytter av mange ulike grunner, er det søken etter *et bedre liv* som danner basis i disse vurderingene, hevder Benson og O' Reilly (2009). Flytting kan oppleves forskjellig, men vil uansett påvirke både stedet og individet (ibid., Woods, 2018). Per Morten Schifloe (2015) mener flytting for noen kan oppleves som brudd med nettverksbånd og sosial og kulturell brytning, mens det for andre kan bety spennende utfordringer og befrielse.

1.2 Bakgrunn for valg av tema

Cruickshank (2009) uttrykker at det historisk har foregått dramatiske endringer i rurale områder. Endringene synliggjøres blant annet gjennom nedgang i befolkning. Statistisk Sentralbyrå (2017) finner samme trend hvor veksten i de største byene i Norge fortsetter, mens et flertall mindre steder i Norge og områder karakterisert som typiske distriktsområder har opplevd en kontinuerlig høy utflytting (Sørлие, 2006). Fra politisk hold har det vært en målsetning å opprettholde hovedtrekkene i bosetningsmønsteret i Norge. Dette har hatt stor symbolkraft og opprettholdelsen er ment for å sikre alle regioner i Norge både vekstmuligheter, likeverdige levekår og bærekraft (Meld. St. 18). Kristian Aasbrenn introduserte i 1989 et begrep kalt uttynningssamfunn. Det har i ettertid blitt benyttet for å diskutere aspekter rundt utviklingstrekk og utfordringer i Utkant-Norge (Aasbrenn og Sørлие, 2016). Uttynningssamfunnet som begrep kan ved første øyekast gi dystre assosiasjoner, men er likevel betegnelsen for et geografisk avgrenset område hvor folketallet minsker over tid. Aasbrenn lente seg på Statistisk sentralbyrås befolkningsspådommer for perioden 1987-2015 i sitt arbeid med begrepet. Av statistikken fant Aasbrenn ut at over halvparten av Norges

kommuner kunne forvente befolkningsnedgang i nevnte periode (Aasbrenn og Sørлие, 2016: 152).

Når byene vokser og rurale områder bærer preg av utflytting kan vi snakke om sentralisering. Sørлие (2006) setter sentralisering i sammenheng med strukturelle endringer som omfatter utvikling innen næringsliv, arbeid og teknologi samt økt tetthet av folk med høyere utdanning. Ifølge Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil tynt befolkede områder spesielt merke utfordringer ved samfunnsutviklingen (Meld. St. 18: 119). Samtidig mener departementet at flyttestrømmer representerer et handlingsrom for å bedre balansen i befolkningen (ibid.).

Det er med dette som bakteppe at jeg i denne oppgaven ønsker en bedre forståelse av de som i voksen alder flytter fra byen til bygda. Inkludering av de som kommer flyttende er et viktig tiltak for å sikre en balansert befolkningssammensetning, som nevnt over. For å imøtekomme dette er det nødvendig at stedet kan tilby arbeidsplasser, et inkluderende bomiljø, gode tilbud av tjenester samt bosteder (Meld. St. 18). Det var gjennom den politiske opptattheten rundt å sikre alle Norges regioner sin mulighet for vekst og likeverdige levekår at jeg fant inspirasjon til å fokusere på tilflytteres opplevelser av å flytte fra byen til bygda.

1.3 Perspektiver på flytteforskningen

Innenfor flytteforskningen generelt har det historisk sett eksistert to dominerende retninger (Rye, 2006; Fauske, 2001; Boyle, Halfacree og Robinson, 1997; Orderud, 1998). For det første har flytting vært analysert ut fra et makroperspektiv der arbeidsmarked og økonomi har påvirket flyttingen. Den andre retningen har operert innen et mikroperspektiv hvor forståelse av enkeltindividers flytting har vært målet. Eksempelvis gjennom å kartlegge folks flyttemotiv (Rye, 2006). Baas og Yeoh (2019) har også skrevet om flytteforskningens utvikling og uttrykker at det tidlig ble lagt vekt på «push and pull»-faktorer for å forklare flytting. Fokuset lå på sosioøkonomiske indikatorer som «motiverte» migrantene til å forlate bostedet sitt til fordel for en *bedre* destinasjon (ibid.). Baas og Yeoh (2019: 163) argumenterer videre for at et paradigme kalt «new mobilities paradigm» har ført til en dreining av fokus innenfor flytteforskningen hvor forståelse av *hvordan* flyttingen virker har erstattet opptattheten av årsaksforklaringer ved hjelp av «push and pull»-faktorer. Oppmerksomheten er nå rettet mot at flytting har betydning for sosiale institusjoner og praksiser, og at flytting dermed er et veldig komplekst konsept (ibid.).

Innenfor den konkrete tematikken flytting fra by til bygd har Marianne Skaar (2016) skrevet en rapport som omhandler tilflytting fra by til bygd. Skaars (2016) teoretiske rammeverk var

Baumans og Giddens modernitetsteori. Hun finner ut at informantene i studien har en opplevelse av å være mobile og å kunne velge fritt om de vil flytte hvis de ønsker det. Mobilitet og valgfrihet er viktige aspekter ved det samfunnet Bauman og Giddens beskriver i sine modernitetsteorier (Skaar, 2016). Et annet eksempel er Gro Marit Grimsrud (2012) som skriver i sin doktoravhandling *Den rurale idyllens betydning for flytting til distriktene* at det ligger mer til grunn enn romantiske forestillinger om livet på bygda når en flytter til rurale strøk. I forlengelsen av Skaars og Grimsruds bidrag ønsker jeg å belyse en annen side av tematikken og har dermed valgt å analysere flyttefenomener ved hjelp av blant annet Bourdieus felt- og kapitalbegrep.

1.4 Studiens problemstilling

Målet med denne oppgaven er å utforske opplevelser urbane tilflyttere har med å flytte fra byen til bygda. Tilflytterne som er gjenstand for forskning i denne studien er personer som er vokst opp i by, men som i voksen alder har flyttet til bygda. Jeg søker å belyse opplevelser og erfaringer i tilknytning denne prosessen. Her inngår også informantenes forståelse av bygda. Oppgavens problemstilling er: *Hvordan opplever personer fra byen å flytte til bygda i voksen alder?* For å belyse denne har jeg også valgt å utforme to underproblemstillinger. Den første er knyttet til hvilke årsaker tilflytterne legger til grunn for flyttingen, og lyder derfor: *Hvordan begrunner tilflytterne til bygda sin egen flytting?*

I tillegg til motivasjoner bak selve flyttevalget vil jeg finne ut mer om erfaringer tilflytterne har gjort seg når flyttingen er et faktum. Halfacree og Rivera (2012) uttrykker at det som skjer etter flyttinga er en bestanddel av selve flytteprosessen. Flyttinga er med andre ord ikke over etter at den har funnet sted, og dette er tidspunktet jeg som forsker kommer inn i flytteprosessen. Derfor er den andre underproblemstillingen: *Hvilke erfaringer har tilflytterne med sin nye rurale tilværelse?* Det teoretiske bakteppe for analysen er som nevnt over Bourdieu og hans felt- og kapitalbegrep. I tillegg søker jeg å analysere datamaterialet ved hjelp av tidligere forskning innenfor flytteforskning og bygdesosiologi som blant annet peker på sosiale konstruksjoner av bygda. Gjennom en analyse av bygdetilflytterne og deres årsaker til flyttingen samt deres erfaringer om hvordan de erfarer sin rurale tilværelse, viser jeg hvordan denne gruppen forholder seg til og opplever bygda på forskjellige måter.

1.5 Oppgavens oppbygging

Oppgaven fortsetter med en presentasjon av ulike begreper fra tidligere forskning og bygdesosiologi. I delkapittelet som omhandler bygdebegrepet vil jeg presentere Bourdieus felt-begrep som en forståelse av, eller innfallsvinkel til, bygda. Deretter fokuserer jeg på kapitalbegrepet og vektlegger sosial kapital. Videre vil jeg i metodekapittelet diskutere hvilke valg jeg har tatt underveis i forskningsprosessen og diskutere utvalg og aspekter rundt datainnsamlingen. Forskningens kvalitet inngår også i metodekapittelet hvor jeg vil reflektere rundt min egen posisjon og hvordan valg kan ha hatt betydning for resultatene.

Analysekapittelet er delt inn i fem underkapitler hvor jeg vil analysere empirien for å belyse oppgavens problemstilling. Avslutningsvis vil jeg samle tråder og trekke frem enkelte analytiske poeng.

2.0 Teori og tidligere forskning

I det følgende vil jeg presentere teori og tidligere forskning som danner forankringen for denne studien. Først vil jeg beskrive ulike tilnærminger til bygdebegrepet for å kunne belyse informantenes forståelser av og erfaringer med stedene de flyttet fra og til, her vil også Bourdieus felt-begrep inkluderes som en mulig forståelsesramme av bygda. Videre vil jeg redegjøre for kapital-begrepet som anses som relevant for analyse av datamaterialet. Felt- og kapitalbegrepet blir brukt både som en måte å forstå bygda på i tillegg til analyse av bygdetilflytternes kapitalressurser som anvendes i deres nye tilværelse i bygda. Annen nettverksrelatert teori vil også redegjøres for. Dette for å kunne si noe om informantenes opplevelse av nettverk og gruppedlemskap samt følelsen av utenforskap. I kapittel 2.3 vil jeg gjøre rede for analytiske begreper og konsepter fra nasjonal og internasjonal flytteforskning som er relevante for min analyse. Disse er «naturidyll», «livstilsflytting», «moturbanisering», «livsfaser», «rural kosmopolitisme» og «trygt og godt».

2.1 Ulike forståelser av bygda

For å kunne analysere flytting fra by til bygd vil jeg vise ulike måter for hvordan bygda kan forstås. I den norske bygdeforskningen skilles det mellom begrepene «by» og «bygd». Naustdalslid (1991) uttrykker at det ene må forstås som *noe annet* enn det andre både kulturelt, sosialt og økonomisk sett. For å definere bygda som sted kan vi si at bygda er et relativt spredt samfunn bostedsmessig. Her eksisterer det stabile ordninger for samhandling, og innbyggerne opplever «vi - følelsen» (Almås, 1995: 24). Bygdas status i norsk sammenheng blir tidvis nesten en metafor for fedrelandet og den norske kulturen (Wiborg, 1996; Hompland, 1991; Gullestad, 1989; Sørhaug, 1984). Cruickshank (2009) analyserer forestillinger om «det rurale», og poengterer at det er forskjellige fremstillinger av «det rurale» utfra rådende diskurs. Eksempelvis vil det i sentraliseringsdiskursen gjøres et poeng ut av sentralisering på den ene siden og verdien av spredt bosetting hverandre på andre siden. De gjør hverandre meningsfulle dithen at sentralisering og verdien av spredt bosetting identifiseres som motpoler (ibid.).

Almås og Elden (1997) opererer med en rural dimensjon. Dette for å kunne si at bygdene varierer hva angår *grad av ruralitet*. Skalaen går fra de mest perifere og avsidesliggende bygdene til de mer sentrumsnære som kan bære preg av urbanitet (ibid.). Eksempelvis tilhører kommuner med mindre enn 4000 innbyggere de mest rurale i nevnte dimensjon. Almås' og Eldens dimensjon blir en sosioøkonomisk og romlig måte å definere bygda på, siden den

baserer seg på sentralitet, folketall og sysselsetting. Den skal ta høyde for at bygdene utvikler seg samtidig som at fokuset på at bygda skiller seg fra byen opprettholdes (Almås, 1995).

Villa (1999) skriver at en definisjon av hva bygda *er*, er vanskelig å komme frem til. Det eksisterer flere bygde-varianter, og mange sosiale, økonomiske og politiske forhold er avgjørende for hvordan en skal definere bygda. Definisjonsproblemet er likevel i stor grad et problem av samtiden. Tidligere kunne en enklere definere bygda da bygd og rurale områder hadde det til felles at befolkninga var tilknyttet jordbruket. I dag er det knyttet mer usikkerhet til hva det rurale er (Villa, 1999). Dette kan ses i lys av Woods (2018: 164) som mener at en kan kalle nåtidens bygder for «the global countryside». Under globaliseringen forandres bygdene og mye av dette skyldes forflytningen av folk. Woods (2007) beskriver denne globale tilstanden som den økende og intensiverte mobiliteten av flyttere både fra, til og gjennom den globale landsbygda. Woods (2018) tillegger bygda stor grad av *globalitet* noe som kan innebære at bygda blir mindre rural. Der Woods (2007; 2018) mener at bygdene forandres av globale prosesser vil det likevel være formålstjenlig å skille begrepene by og bygd fra hverandre. Dette for å kunne skape en forståelse av bygda (Villa, 1999). Bell (1992 i Villa, 1999) mener eksempelvis at naturen er særskilt viktig for den rurale identiteten.

I sammenheng med den rurale identiteten uttrykker Villa (1999) at bygda også konstrueres sosialt. En slik tilnærming til bygda skiller seg fra en mer deskriptiv og sosioøkonomisk tilnærming (eksempelvis Almås og Elden, 1997). I de sosiale konstruksjonene vektlegges opplevde fordeler ved en rural livsstil. Dette handler altså om subjektive oppfatninger om «det gode liv på landet». Bygda konstrueres som et sted som representerer et rolig og fredelig liv (Villa, 1999). Tidligere empiriske funn peker på at disse fordelene ved en rural tilværelse fortøner seg i lite kriminalitet, gode oppvekstvilkår for barn, tett og omsorgsfullt lokalsamfunn og naboskap, samt fred og ro. Attraktivt landskap og høy livskvalitet trekkes i tillegg frem som kvaliteter ved det rurale (Villa, 1999; Matthews, Taylor, Sherwood, Tucker og Limb, 2000; Benson og O' Reilly, 2009; Grimsrud og Båtevik, 2016).

En annen mulig inngang for forståelse av bygdebegrepet kan være gjennom Bourdieus feltteori. For å kunne se bygda som et felt må bygda inneha enkelte opprettholdende strukturer som er spesifikke for bygda. Bourdieu (1987; Bourdieu og Wacquant, 1992) søker gjennom feltbegrepet å beskrive *rom* som bærer preg av relativ sosial autonomi, hvor relasjonssystemer som er spesifikke for feltet er blitt etablert. Autonomien etableres historisk i feltet på bakgrunn av grupper interne sammenfallende trekk (Bourdieu, 1997). Jensen (2008) betrakter feltets autonomi som en form for sosial bundethet, som vanskeliggjør påvirkning

utenfra. Feltene kan, ifølge Jensen (2008), beskrives som fullstendige sosiale verdener hvor særegne logikker opererer. Disse feltene er nødvendig å undersøke fordi det er her interaksjon, transaksjon og hendelser oppstår (Bourdieu, 2005). Thomson (2008) mener at Bourdieus felter kan forstås på flere måter. Både som rom med ytre grenser, og som rom som overskrider og går på tvers av geografisk beliggenhet. Forstås feltet som et relativt avgrenset rom vil alle aktørene ha fastsatte roller. Deres handlingsrom er bestemt av hvilken posisjon de har i feltet, og her eksisterer det regler som feltets nybegynnere må lære seg (Thomson, 2008). Tilflytterne fra byen vil i dette tilfellet være nybegynnere som må tilegne seg kunnskap om feltets spilleregler. Som jeg tidligere nevner kan bygda forstås som noe annet enn byen. Naustdalslid (1991) forstår bygda som noe annet enn byen både kulturelt, sosialt og økonomisk sett. Almås (1995) mener at det finnes stabile ordninger for samhandling i bygda og at innbyggere i et lokalsamfunn opplever sterkt samhold. Naturen og landskapet er viktig for bygdas identitet (jmfør Villa, 1999). Bygda representerer også livsstilsendring hvor kvaliteter som ikke eksisterer i byen er fremtredende (Sørhaug og Vareide, 2013). Disse aspektene gjør det mulig å snakke om bygda i Bourdieus felt-termer. Et felt hvor det eksempelvis eksisterer stabile samhandlingsordninger og interesse for natur og friluftsliv kan ses på som slike feltspesifikke egenlogikker og relasjonssystemer. Videre vil feltet inneholde ulike former for kapital som aktørene ønsker både besittelse og akkumulering av (Bourdieu, 1988).

2.2 Kapital og nettverk

En sentral form for kapital i Bourdieus verker er sosial kapital. Kapitalformen er summen av de faktiske eller potensielle ressursene som er knyttet til det å ha et varig nettverk av mer eller mindre institusjonaliserte relasjoner som kommer til syne gjennom gjensidig kjennskap og anerkjennelse (Bourdieu, 1986: 248; Svendsen, 2001). Familienavn kan være et eksempel på en institusjonalisert form for sosial kapital (Larsen, 2013). Sterke og forpliktende relasjoner er det som danner grunnlaget for den sosiale kapitalen (Schiefløe, 2015). Disse relasjonene er konkrete og anvendbare ressurser som gruppemedlemmene kan dra nytte av.

Gruppemedlemmer vil i kraft av medlemskapet kunne dra nytte av den kollektivt eide kapitalen (Bourdieu, 1986). Bourdieu (1986) mener videre at sosiale relasjoner etableres og reproduseres ved hjelp av investeringsstrategier. Kapitalen har bruksverdi og det er derfor den eksisterer (ibid.). Investeringsstrategier vil si at personer må investere tid og energi i opparbeidingen av kapital. Anskaffelsen av sosial kapital kan gi tilgang til gunstige posisjoner og makt i feltet (Bourdieu, 1986: 243; Jensen, 2001). Med andre ord er ikke sosial kapital bare

en ressurs på individnivå, men også noe som angår grupper. Samtidig vil enkelte sosiale grupper være forsiktige med å inkludere nye medlemmer da det potensielt kan påvirke gruppens stabilitet (Larsen, 2013; Bourdieu, 1986). Slik jeg leser Bourdieu kan sosial kapital betraktes som nettverksrelasjoner. Et eksempel på å sette nettverk og flytting i sammenheng er Gullestads (1979) undersøkelse som viser at flytterens evne til å etablere nettverk og å finne seg sosialt til rette avhenger av deres sosioøkonomisk status. Denne studien vil ikke ta for seg tilflytternes sosioøkonomiske status, men det er likevel et interessant eksempel som kan forklare tilflytteres opplevde nettverksmuligheter. Jeg anser sosial kapital som en anvendelig kapitalform i denne studien da enkelte av tilflytterne til bygda virker å være opptatt av relativt spesifikke nettverk i bygda som de erfarer å ha blitt medlem av gjennom investeringsstrategier.

2.3 Tidligere nasjonal og internasjonal flytteforskning

I det følgende vil jeg beskrive sentrale begreper fra tidligere forskning som vil bli brukt til å analysere empirien senere i oppgaven.

2.3.1 Nærhet til naturen og tilbake til det grønne

Grimsrud og Båtevik (2016: 286) finner at landlige kommuner som aktivt jobber med tilflytningsprosjekter fremhever «det gode livet på landet». I tillegg fremheves en livsstil hvor naturidyll og friluftsliv er fremtredende (Grimsrud og Båtevik, 2016). Denne fremstillingen hvor blant annet naturen er et viktig element opptrer også i annen faglitteratur under begrepet «rural idyll» (eks. van Dam, Heins og Elbersen, 2002; Jones, 1995). Benson og O' Reilly (2009) uttrykker også dette med at landskapet og natur er viktig for migranter. Flyttingen tar del i det de kaller for «the green movement». Fortellinger som understreker landskapets verdi viser at personer oppfatter lokaliteter basert på en kompleks interaksjon mellom flere forhold. Benson og O' Reilly (2009) identifiserer disse forholdene som brede kulturelle forestillinger som hovedsakelig kommer fra media, stedsreklame og idylliske eiendomsbrosjyrer. I tillegg kommer enkelte historiske og materielle forhold, samt personenes individuelle omstendigheter. De individuelle omstendighetene innebærer kulturell, utdanningsmessig og økonomisk kapital (ibid.). Med dette til grunn virker det som om forestillingene om bygda er komplekse, og at destinasjonsvalget derfor blir et produkt av strukturelle begrensninger og individuelle faktorer.

2.3.2 Livsstilflytting og moturbanisering

Wiborg (2008) har undersøkt flytting hjem igjen til oppvekststedet etter studieopphold i byen. Når noen flytter hjem relateres dette til tilhørighet, og med et slikt perspektiv vil flytting til

bygda dreie seg om både stedsidentitet og røtter (ibid.). Å flytte hjem vil ikke nødvendigvis bety det samme, eller inneha like trekk som livsstilflytting. Begrepet «lifestyle migration» som jeg nevner innledningsvis handler om flytting for livsstilsendring, og ofte flytting på tvers av landegrenser (Benson og O' Reilly, 2009). I min studie har jeg som nevnt fokusert på tilflyttere som er oppvokst og har bodd i byen som ikke har bodd på stedet før. Flyttemotivet anses dermed i disse tilfellene i liten eller ingen grad å handle om røtter eller tilhørighet til stedet. Begrepet livsstilflytting er derfor i denne sammenheng nyttig da det relateres til flytting som åpner opp for muligheter destinasjonsstedet kan tilby for en bestemt livsstil (Sørhaug og Vareide, 2013). I et livsstils-perspektiv ligger det antakelse til grunn om at bygda en flytter til vil kunne forespeile en annen type livsstil enn det byen kunne. En som flytter til bygda basert på livsstilsendring vil søke etter kvaliteter som mindre samfunn kan tilby. Kontakt med naturen og mindre forurensning er eksempler på det (ibid.).

Begrepet «counterurbanisatrion» eller moturbanisering brukes for å beskrive eller redegjøre for den fysiske forflytningen av populasjon ut av byene til rurale områder (Benson og O' Reilly, 2009: 614-615). Den best dokumenterte årsaken for å velge bort den urbane tilværelsen som opptrer i moturbaniseringslitteratur er, ifølge van Dam et. al. (2002), konseptet «rural idyll». Essensielle elementer som opptrer i denne forestillingen er at det rurale livet innebærer mindre stress, mer fred og ro, samt bedre romlig plass. Landsbygda blir konstruert og representert som et sammenknyttet samfunn hvor folk har bedre tid til hverandre (Rye, 2006; Benson og O' Reilly, 2009). I tillegg anses bygda som et trygt sted for barns oppvekst, og som et sted som distanserer seg fra byens utskielser og begrensninger (ibid.). Det å flytte til landsbygda basert på en anti-urban tankegang fungerer som en flukt fra opplevelser av kriminalitet, forurensning og opphoping av folk i byene (ibid.). Flytting i et moturbaniseringsperspektiv forfølger også en logikk som tilsier at flyttingen tilbyr det som ofte ses på som motsetningen til det de flyttet fra (Mitchell, 2004).

Gro Marit Grimsrud (2012) mener en bør nyansere synet på rural idyll, og idyllens antatte viktighet i personers flyttevalg. Grimsrud (2012) utforsker dette med bygdeidyll med et norsk flyttemateriale og finner ut at de fleste som bor i Norges minst sentrale kommuner er oppvokst i slike, eller lignende kommuner. Det vil si at norske bygdetilflyttere ofte har kjennskap til bygdelivet før de bosetter seg. Dermed mener Grimsrud (2012) at det er grunn til å anta at det er mer enn forestillinger om livet på landet og en rural idyll som fører til at de flytter dit. Årsakene som bygdetilflytterne i Grimsruds studie oppgir er familie, tilhørighet

eller jobb. Grimsruds (2012) undersøkelse bidrar til å nyansere diskusjonen rundt begrepet rural idyll i bygde- og flytteforskningen.

2.3.3 Flytting i et livsfaseperspektiv

Halfacree og Rivera (2012) ser på flytting som en prosess. Livssyklus, preferanser for bestemte miljø, tilfeldigheter, muligheter, tvang og biografi er aspekter ved beslutning om å flytte (ibid.). Livssyklus og preferanser for bestemte miljø relateres videre til at ulike livsfaser kan bidra til å forklare individers bostedspreferanser (Villa 2002, Sørli, 2006). Dette handler i stor grad om folks bruk og oppfattelse av bygda. Villa (2002) viser at bygda oppfattes på forskjellige måter gjennom livsfasene. I ens småbarnsfase fremstår bygda attraktiv som bosted. Dette skiller seg fra eksempelvis sen-tenårene når bygdeungdommen reiser til byene for å ta høyere utdanning, og hos «sein-urbanistene» som flytter ut av bygda i pensjonsalder. Villa (2002) beskriver personer i småbarnsfasen som har oppholdt seg over lengre perioder i byen. Der opplevde de høy trivsel, men i livsfasen de nå er i settes det pris på bygdelivets kvaliteter i form av nærhet til familie og naturen, og det de opplever som en mindre stressende hverdag. Men selv om de har flyttet til bygda, er det viktig å fortsatt ha en viss kontakt med byens tilbud. De mest perifere områdene er derfor, ifølge Villa (2002), ikke foretrukket.

2.3.4 Rural kosmopolitisme

Woods (2018) og Stenbacka og Bygdell (2018) er eksempler på forfattere som har tatt i bruk konseptet kosmopolitisme og forsøkt å sette dette inn i en rural kontekst. Kosmopolitisme er et begrep som har vært assosiert med det urbane hvor globalt engasjement, kulturell hybriditet og åpenhet er viktige bestanddeler. Dette skiller seg fra oppfattelsen av det rurale som monokulturell og samfunn som tar avstand fra ideer og erfaringer som kommer utenfra (Woods, 2018). Woods (2007; 2018) kaller nåtidens bygd for den globale landsbygda som endres av blant annet flytting. Selv om rurale regioner primært har opplevd høy grad av flytting ut av området er bildet mer fragmentert enn som så (ibid.). Woods (2018) mener at samtiden bærer preg av nyere dynamikker hva angår migrasjon, for eksempel flytting fra by til bygd. Denne flyttingen kan for flere rurale samfunn bety «transformative impact» (Woods, 2018: 174). I likhet med Woods legger Benson og O' Reilly (2009) vekt på at bygda endres gjennom flytting både fra og til. Når rurale samfunn opplever tilflytting fra byen mener Woods (2018) at kosmopolitiske karakteristikk og praksiser kan dukke opp i rurale områder. Flyttingen kan med andre ord føre med seg kosmopolitiske aspekter. Samtidig som at kosmopolitiske trekk kan eksistere i bygda, argumenterer Woods (2018) for at det finnes

restriktive krefter ved det rurale som fører til at kosmopolitismen fremstår begrenset og delvis.

Woods (2018) presenterer ulike tilnærminger til rural kosmopolitisme. En av disse er en kosmopolitisme som angår individer. Disse individene overskrider lokale (og rurale) fenomener, steder og samfunn. Den individstyrte rurale kosmopolitismen refererer til mobilitet, kapasitet til å være nysgjerrig, samt å være villig til å ta sjanser. Disse individene utviser også estetisk sans, samtidig som de har en åpen holdning når det kommer til å konsumere ulike kulturelle uttrykk og andre elementer enn de som de vanligvis omgir seg med (Cheshire et al., 2014 i Woods, 2018). Woods (2018) finner en distinksjon mellom de kosmopolitiske personene som innehar nevnte egenskaper og lokale personer som bærer preg av å være sneversynt og å ha manglede evne til å se ting i perspektiv. De rural-kosmopolitiske individene bruker sine ferdigheter og kunnskaper som de har fått gjennom tilværelse i urbane områder for å utfordre rurale (og gjerne agronomiske) forhold (ibid.).

2.3.5 «Trygt og godt»

«Trygt og godt» er sett som en konstruksjon av bygda der den relateres til et avslappa og familienært liv. Et landlig liv hvor gode sosiale relasjoner til naboer, vakker natur og gunstige oppvekstvilkår er gjennomgående (Villa, 1999). Rye (2006: 14-15) beskriver at bygda som samfunnstype representerer karakteristikk som noe trygt og godt, nærhet til andre mennesker og naturlige omgivelser. Selv om folk har ulike erfaringer med å bo på bygda anser Villa (1999), i tråd med Ruane og Cerulo (1997), «trygt og godt» som en kulturell kategori. «Trygt og godt» har med andre ord blitt en etablert merkelapp som forteller hvordan det er å leve på bygda. Den symboliserer bygda. Halfacree og Rivera (2012), i likhet med Grimsrud (2012), er kritiske til fremstillinger av flytting til bygda som noe som skjer fordi folk forestiller seg en bygdeidyll. De hevder at dette er sosiokulturelle representasjoner av det balanserte og «frie» bygdelivet som både er overdrevne og overforsa (Halfacree og Rivera, 2012). Halfacree og Riveras argument er at det er stor forskjell på *forestilt* bygdeidyll og bygdeliv og faktiske forhold i konkrete bygder. De som oppgir at de har flyttet til bygda basert på idylliske forestillinger kan med andre ord bli værende på stedet (eller flytte videre) av andre årsaker. Å bosette seg i rurale områder relateres til bygda som trygg og god til tross for at nyanseringer, motforestillinger og alternative sosiale konstruksjoner eksisterer.

3.0 Metode

I dette kapittelet følger en redegjørelse av metodiske valg som er tatt underveis i forskningsprosessen. Innledningsvis vil jeg beskrive og drøfte valg av metode, før jeg gjør rede for utvalg og rekruttering av informanter. Jeg vil også gjøre rede for databehandlingen og hvordan denne søker å ivareta empiriens egenart. Mot slutten av kapittelet vil jeg diskutere forskningskriterier for kvalitativ forskning i form av gyldighet, pålitelighet, bekreftbarhet og generalisering og overførbarhet. Kapitelet avsluttes med en diskusjon omkring etiske vurderinger i forskningsprosessen. Beskrivelse og drøfting av forskningsprosessen kan bidra til at leseren får innsikt i forskningen og vil dermed styrke det Tjora (2017) omtaler som transparens.

3.1 Valg av metode

Jeg har valgt å ha en empiristyrte tilnærming i analyseprosessen. Dette fordi studiens målsetning er å styrke forståelse rundt hvorfor enkelte flytter fra by til bygd, samt deres opplevelser av bygde-tilværelsen. For å søke forståelse rundt informanters refleksjoner og tanker kan en benytte seg av kvalitative metoder. Målsetningen til en kvalitativ undersøkelse er å søke forståelse av sosiale fenomen. Denne forståelsen baserer seg på kontaktene forskeren etablerer i løpet av tiden som brukes i felten (Thagaard, 2018: 11-12).

3.1.1 Intervjuet som metode

Jeg har vurdert at det kvalitative forskningsintervjuet vil være gunstig for å på best mulig måte kunne belyse problemstillingen. Intervjuet kan gi et godt grunnlag for å få innsikt i personers erfaringer, følelser og tanker (Thagaard, 2018). Dybdeintervjuet er en vidt utstrakt datagenereringsmetode innenfor den kvalitative forskningsgrenen (Tjora, 2017: 113), og har som mål å forstå fenomener fra informantenes ståsted (Kvale og Brinkmann, 2015).

Forskningsintervjuet kan utformes på en rekke måter. I denne studien har jeg benyttet meg av fremgangsmåten Thagaard (2018: 91) kaller en *delvis strukturert tilnærming*. Dette fordi temaet mitt i hovedsak var avgrenset på forhånd, og intervjuene baserer seg på en delvis strukturert intervjuguide (ibid.). Gjennom en slik tilnærming kan vi sørge for at informantenes fortellinger står i fokus samtidig som temaet belyses gjennom samtalen, uten at samtalen bindes for mye opp i temaavgrensning. På grunn av den delvis strukturert tilnærmingen har det vært rom for visse endringer. I praksis vil dette si at jeg har tilpasset spørsmålene i enkelte intervju, slik at jeg har inkludert tilleggsspørsmål om enkelttemaer som ikke konkret var planlagt i forkant (ibid.). Slike tilleggsspørsmål har dukket opp i situasjoner hvor jeg har fått interesse for utsagn informantene har ytret gjennom temaer og begreper de selv har tatt opp.

3.2 Utvalg

Utvalget til denne studien er strategisk og hensiktsmessig snarere enn representativt. Dette fordi utvalget ikke er ment å representere en hel populasjon. Informantene i denne studien skal heller kunne reflektere og ha noe å si om det aktuelle temaet. De skulle ha egenskaper eller kvalifikasjoner som er strategiske hva angår undersøkelsens problemstilling (Thagaard, 2018: 54). Derfor var hovedkriteriet i denne undersøkelsen at personene måtte være fra en by, og i voksen alder ha flyttet til bygda. Videre hadde jeg et ønske om at informantene skulle være under pensjonsalder, da jeg ikke ønsket å fokusere på det Benson og O' Reilly (2009) kaller pensjonsmigrasjon.

3.2.1 Rekruttering

Jeg har i rekrutteringsprosessen vurdert flere måter å komme i kontakt med informanter på. Strategien ble å la meg intervju av en lokalavis og fortelle om undersøkelsen. Tjora (2017) argumenterer for å bruke forskjellige elektroniske kanaler for å nå ut til potensielle informanter kan være formålstjenlig. Jeg oppga kontaktinformasjon i form av mail og telefonnummer slik at personer i den aktuelle målgruppen som var interesserte i å delta kunne kontakte meg direkte (jamfør Thagaard, 2018). Da lokalavisa publiserte artikkelen på nett delte jeg i tillegg dette på min private Facebook-profil. Dermed kan det antas at artikkelen spredte seg i større grad enn den hadde gjort hvis den utelukkende ble publisert på avisas hjemmesider. Responsen fra potensielle informanter var ganske god. Jeg fikk flere e-poster fra personer som både viste interesse for prosjektet, samt personer som meldte seg selv som informanter. I tillegg til dette fikk jeg tips fra folk som hadde lest artikkelen om personer de kjente som kunne passe som informanter. Jeg endte opp med sju informanter i denne studien. Avisartikkelen førte til fire av de seks intervjuene. De to siste intervjuene var personer jeg tok kontakt med via Facebook etter tips fra bekjente. Informantene har med andre ord blitt rekruttert gjennom en kombinasjon av at informantene kontaktet meg etter avisartikkelen, og at jeg kontaktet informanter direkte.

Alle personene jeg intervjuet bor nå i samme landsdel og er fordelt over to bygdekommuner. Dette kan anses som en begrensning i studien. Jeg stilte meg spørsmålet om det ville sett annerledes ut hvis jeg intervjuet personer som har flyttet fra en by og bosatt seg i rurale strøk rundt om i hele landet. Altså om personer i ulike typer rurale lokalsamfunn ville gitt noe annet til datamaterialet. Det kan på flere måter innebære stor forskjell å bo på «by-bygda» som kan bære preg av urbanitet og de mest perifere bygdene (jamfør Almås og Elden, 1997). Samtidig landet jeg på konklusjonen om at jeg ønsket å intervju et utsnitt av befolkningen for å belyse

fenomenet «flytting fra by til bygd», og at omfanget av denne oppgaven gjorde at en datainnsamling som inkluderer personer bosatt over hele landet ikke var gjennomførbar.

Intervjupersonene er bosatt i to kommuner hvor innbyggertallet er rundt 3000 og 7000. Almås og Elden (1997) opererer med en rural dimensjon som deler inn landets kommuner etter innbyggertall, og den minste kommunen i min studie tilhører de mest rurale kommunene. De to kommunene representerer også variasjon hva angår næringsgrunnlag, lokal kultur og historie. Kommunene i dette utvalget ligger rent geografisk omtrent en times biltur unna nærmeste by.

Tjora (2017: 143) uttrykker at hvor mange en skal intervjuer er et tilbakevendende spørsmål. Patton (1990) mener på sin side at det ikke ligger bestemte svar til grunn for hvor stort utvalget skal være. I og med at denne studien ikke har som målsetning å skulle representere meninger til den øvrige befolkningen, men heller utforske erfaringer og fortellinger i anledning flytting fra by til bygd, endte jeg opp med sju informanter. Dette handler, i tillegg til det tematiske, om at det har vært utfordrende å rekruttere informanter utover de som meldte seg etter avisartikkelen og de jeg tok kontakt med selv. Noe av årsaken til utfordringene begrunnes med oppgavens omfang og tidsperspektiv. Jeg har vært i kontakt med personer som i utgangspunktet oppfylte utvalgskriteriene, men som av ulike årsaker ikke har svart eller takket nei til deltakelse i undersøkelsen. I denne sammenheng trekker Tjora (2017) frem at personer som har takket nei potensielt kan ha bidratt med andre aspekter. Det kan derfor diskuteres om undersøkelsen har mistet noen aspekter. Likevel vil jeg fremheve at informantene svarte utfyllende, og viste tidvis stor grad av refleksjon rundt deres livssituasjon.

Som nevnt over intervjuet jeg totalt sju personer fordelt på seks intervju. Fem menn og to kvinner, med et aldersspenn på rundt 30-60 år. Alle informantene er bosatt i samme landsdel, men har flyttet dit fra forskjellige byer. I tabellen under presenterer jeg studiens informanter. Fiktive navn samt intervjuenes lengde er også inkludert.

Tabell 1 – informantoversikt

Navn:	Alder:	Lengde på intervju:
Pernille	40 år	37 min
Arne	29 år	38 min
Line og Johannes	45 og 46 år	67 min
Magnus	60 år	35 min
Torgeir	35 år	61 min
Roy	38 år	46 min

3.3 Datainnsamlingen

3.3.1 Intervjuguiden

Intervjuguiden utformet jeg ganske tidlig i prosessen. Etter at jeg hadde bestemt tema begynte søknadsprosessen til NSD. Til denne søknaden skulle jeg legge ved en intervjuguide, så etter å ha reflektert rundt studiens informantutvalg, utformet jeg intervjuguiden. Jeg har brukt Tjoras (2017: 155-157) forslag til intervjuguide for dybdeintervju som inspirasjon. Dette fordi jeg, i tråd med Tjora (2017), liker ferdigformulerte spørsmål i tillegg til at den tillater å legge til hjelpespørsmål og tilleggstemaer. Hva angår struktur i arbeidet med intervjuene kan det være fordelaktig å utarbeide en intervjuguide (ibid.: 153). Videre kan en skissert intervjuguide sørge for at intervjuet ikke går veldig langt ut av valgte tidsramme på rundt 45 minutter. Jeg betraktet dette som viktig da jeg ikke ønsket å bruke unødig av informantenes tid.

Intervjuguiden førte til at det ble lettere å føre informantene tilbake «på sporet» hvis digresjonene tok overhånd. På den annen side handler dette også om en balansegang da digresjoner også er ønskelig i intervjusituasjonen da de potensielt kan føre til informasjon forskeren ikke har reflektert over i forkant (ibid.: 113). Intervjuguiden min (vedlegg 1) inneholdt først en informasjonsdel hvor jeg fortalte kort om studien. Denne informasjonen hadde jeg også gitt informantene på mail i forkant av intervjuene. Videre består intervjuguiden av oppvarmingsspørsmål som skal ta opp ganske enkle temaer som ikke krever mye refleksjon. Her kan det etableres en situasjon som informanten føler seg bekvem med (Tjora, 2017: 146). Videre beveger jeg meg over på refleksjonsspørsmålene som er selve substansen i intervjuet. I denne delen har jeg fem forskjellige temaer jeg har kalt *årsaker til flytting, møtet med stedet, forventninger og forskjeller*. Gjennom refleksjonsspørsmålene hadde jeg en tanke om å åpne opp for informantenes fortellinger og å få dem til å reflektere

(jamfør Tjora, 2017). Underveis i intervjuene stilte jeg også oppfølgingsspørsmål formulert som; «har jeg forstått deg riktig når jeg sier (...)» eller «på hvilken måte ...?» Dette for å på best mulig måte sikre at jeg hadde oppfattet informanten riktig (jamfør Kvale og Brinkmann, 2015). I tillegg tilføyde jeg to ekstraspørsmål etter gjennomføringen av to intervju og la til spørsmål som tok opp temaet «fred og ro på bygda». Dette fordi flere av informantene kom inn på dette temaet av seg selv, og det fattet interessen min. Avslutningsspørsmålene skal runde av, og normalisere situasjonen mellom forsker og informant (Tjora, 2017: 146). Her spurte jeg om informanten ville legge til eller utdype noe, og om jeg kunne ta kontakt ved en senere anledning hvis det var noe jeg oppfattet som uklart.

3.3.2 Gjennomføring av intervjuene

Jeg forsøkte å gjennomføre intervjuene som en «fri og åpen samtale» som mulig innenfor rammene av dybdeintervjuet som metode (Tjora, 2017: 113). Målet var ikke å lede informantens svar i den ene eller andre retningen, men heller åpne opp for deres synspunkter og erfaringer. Alle intervjuene ble gjennomført på offentlige steder. Jeg avtalte møtene på i alt tre café-er, i et klubbhus og på en av informantens arbeidsplass. Å ta intervjuet i klubbhuset var informantens eget forslag da vedkomne var aktiv i det lokale idrettslaget og hadde dermed mulighet til å disponere klubbhuset. Informanten som ble intervjuet på arbeidsplassen var også etter vedkomnes ønske. Dette kan føre til at informanten opplever trygghet da både klubbhuset og arbeidsplassen kan betraktes som de to respektive informantens sfære (Tjora, 2017). Thagaard (2018) vektlegger at intervjuets lokalitet kan virke positivt for å etablere en trygg atmosfære i intervjusituasjonen. De fire andre intervjuene som ble gjennomført på kafé-er var også etter informantens eget ønske. Et problem som oppstod i ett av intervjuene merket jeg først i etterkant da jeg skulle transkribere. Omgivelsene var tidvis støyete og dette gikk noe utover opptakskvaliteten. Likevel vil jeg si at jeg er fornøyd med valg av lokalitet for intervjuene da jeg opplevde at informantene var noenlunde trygge og komfortable (jamfør Thagaard, 2018).

Før jeg satt i gang selve intervjuet startet jeg med å presentere meg selv, samt å fremheve fortrolighet og anonymitet. I tillegg signerte informantene informasjonsskrivet (vedlegg 3), og jeg forsikret meg om at det var greit for informantene at jeg brukte lydopptaker. Stort sett opplevde jeg at informantene snakket fritt og var reflekterte. Jeg søkte også å fremheve at jeg ikke hadde noen antakelser om deres opplevelser på forhånd, og at jeg hadde en åpen tilnærming til intervjuet.

Etter innledningsdelen gikk vi over til refleksjonsspørsmålene hvor de sentrale spørsmålene blir tatt opp (Tjora, 2017: 154). I denne delen merket jeg at det var forskjell på de ulike informantenes grad av refleksjon, selv om hoveddelen er ment for å åpne opp for informantenes egne tolkninger og refleksjoner (Patton, 1990). Under ett av intervjuene merket jeg at jeg måtte «dra» svarene ut av vedkomne. Tidvis var svarene veldig kortfattede, og flyten i intervjusituasjonen fraværende. Dette kan ha noe med måten jeg formulerte spørsmålene på. Eventuelt var jeg ikke i stand til å fastsette rammene for den trygge og frie samtalen (Tjora, 2017; Thagaard, 2018). Det kan også ha noe med tidsrammen til intervjuet og at intervjuet ble lagt til etter arbeidstid. Årsaken kan derfor være at informanten var sliten etter arbeidsdagen.

Etter refleksjonsspørsmålene spurte jeg om informantene ville utdype noe, eller ta opp noe vi ikke har vært gjennom. Et interessant poeng her er at samtlige svarte at det hadde de ikke. Det virket som om informantene hadde sagt det de ønsket gjennom temaene vi hadde snakket om. De virket «ferdige» med situasjonen. I denne fasen kom det altså ikke noe videre informasjon. Alle informantene var positive til at jeg kunne ta kontakt på et senere tidspunkt hvis det var noe jeg var usikker på, eller eventuelt hadde mistolket.

Intervjuenes lengde varierte fra 37 til 61 minutter (les tabell 1). Det ene intervjuet som varte i over 60 minutter var av et ektepar, så at to informanter deltok i et intervju bidrog til intervjuets lengde. Årsaken til variasjon hva angår intervjuenes lengde kan også ha noe med at enkelte informanter hadde mye å si om enkelte temaer, mens andre hadde mindre å si. Også digresjonene, eller snakk om temaer som lå utenfor denne studiens interesseområder, varierte veldig blant informantene. Eksempelvis var ekteparet Line og Johannes særs opptatt av å snakke om lokalpolitikk, og mye tid ble brukt til samtale om dette. Selv om lengden på intervjuene varierte, opplevde jeg likevel ikke at noen vegret seg for å svare på noen av spørsmålene. Dette kan ha noe med at tematikken i denne studien ikke er av særlig sensitiv karakter. Jeg kommer tilbake til refleksjoner rundt spørsmålenes grad av sensitivitet i delkapittelet om *etiske vurderinger*.

3.3.3 Behandling av data

Etter intervjuene satte jeg i gang med fullstendig transkribering av lydopptakene.

Transkriberingen skal oversette det muntlige til skriftlig form. Jeg uttrykker *fullstendig transkribering* fordi jeg er enig i Tjoras (2017: 173) påstand om at det er vanskelig å vite hvor detaljert man skal være i transkripsjonsarbeidet, men at det ofte vil være lurt å være mer detaljert enn det man i utgangspunktet trodde var nødvendig. Derfor har jeg inkludert pause-

ord og andre smålyder som kan være av betydning. I situasjoner hvor informantene har tenkt seg om i stillhet før de svarer har jeg markert dette som («tenkepause») i transkripsjonen.

Jeg har valgt transkribere på bokmål. Hvis det har oppstått enkelte dialektord som ikke lar seg oversette til bokmål på en betydningsfull måte uten at ordet tappes for innhold har jeg satt disse mellom anførselstegn i transkripsjonene (jamfør Tjora, 2017). På den annen side har jeg ikke møtt på store dialektmessige utfordringer i arbeidet med datamaterialet. Årsaker til dette er at informantene har vært fra sentrumsområder. Alle navn som ble nevnt under intervjuene har også blitt anonymisert ved at jeg har kalt personer som blir nevnt eksempelvis «kona», «ektemannen», eller «kamerat/venninne». Et annet anonymiseringsgrep jeg har tatt er å gi informantene fiktive navn. I transkripsjonsarbeidet ga jeg dem en tittel for ikke miste konteksten. Titlene kunne basere seg på deres arbeid, eller knytte seg til spesielle fritidssysler de bedrev. Også stedsnavnene som nevnes er blitt anonymisert. I analysen vil byene og bygdene det snakkes om skrives som [byen] og [bygda].

Etter transkripsjonen startet arbeidet med å finlese hvert enkelt intervju. Intervjuene ble printet ut, og jeg brukte markeringstusj for å markere sitater som jeg anså som interessante for analysen. Som tidligere nevnt hadde jeg en åpen tilnærming til intervjuene. Det samme forsøkte jeg å ha til datamaterialet. Derfor forsøkte jeg å ikke «lete etter svar», selv om jeg hadde enkelte antakelser på forhånd (jamfør Tjora, 2017). Jeg opparbeidet meg heller et sett av begreper og koder jeg anså for å være interessante hovedtema. Analysemetoden, eller fremgangsmåten, kan anses som relativt induktiv. Jeg startet med dataene og bevegde meg mot de teoretiske perspektivene (i tråd med Tjora, 2017). Likevel bør det fremheves at arbeidet på ingen måte har vært en lineær prosess, men jeg anser et induktivt perspektiv som et godt utgangspunkt for å holde en viss systematikk i arbeidet med prosjektet (ibid.).

Begrunnelsen for å være empiristyrte er basert på en antakelse om at man kan risikere å presse data inn i teorier selv om det i utgangspunktet ikke passer (Tjora, 2017; Friedland, 2003). Samtidig kan måten jeg anvender Bourdieus begreper gi deduktive assosiasjoner. Her kommer det tilbakevendende poenget om at forskningsprosessen ikke har vært lineær, og jeg har vært opptatt av å opptre empirinært samtidig som at jeg har drevet teoretisk tilbakekobling hva angår bruken av Bourdieus begreper i analyse av mitt materiale. Jeg har søkt en teoretisk innfallsvinkel hvor teori og begreper belyser aspekter i analysen der de bidrar til forståelse (Blumer, 1954).

Da arbeidet med behandling av data tidvis har vært preget av ikke-linearitet har selve kodingen vært påbegynt og satt på pause flere ganger. Dette kan ha vært negativt dithen at

strukturen i kodingsarbeidet ikke alltid har vært fullkommen. Jeg har likevel forsøkt å rendyrke en så empirinær koding som mulig. Det å få ut essensen av datamaterialet har stått i fokus (jamfør Tjora, 2017). Da datamaterialet jeg sitter igjen med er relativt stort, vil bare deler av den totale empirien representere analysen i dette prosjektet.

3.3.4 Ethiske vurderinger

Som tidligere nevnt opplevde jeg god respons i etterkant av publiseringen av avisartikkelen som omhandlet prosjektet mitt. I en slik situasjon blir det viktig å reflektere rundt hvorfor informanter melder seg frivillig til å delta (Tjora, 2017: 138). En av informantene jeg intervjuet var selvstendig næringsdrivende. Kan det tenkes at informanten meldte seg frivillig fordi han så på det som en mulighet for å snakke om og reklamere for virksomheten sin? Informanter som melder seg frivillig kan også betrakte intervjuet som en anledning for å fremheve sine politiske eller faglige meninger. Lokalpolitikk har vært et tema under to av intervjuene, selv om det ikke har vært hovedfokuset til informantene. Slike faktorer kan være med på å svekke prosjektets troverdighet (ibid.). Denne refleksjonen er ikke ment som en mistenkeliggjøring av informantene i form av at enkelte kan interesse av å påvirke forskningsresultatet, men det er noe en bør reflektere over i slike tilfeller.

Videre er studien godkjent av NSD (Norsk senter for forskningsdata, se vedlegg 2). Her fikk jeg klarsignal for å bruke lydopptak, men jeg har vært opptatt av å alltid spørre informantene om det er greit at jeg tar opp intervjuet (jamfør Tjora, 2017: 166). Samtlige informanter ga sitt samtykke til at jeg kunne ta opp intervjuene. Jeg opplevde at informantene snakket fortrolig og i liten grad lot seg påvirke av lydopptakeren. Lydopptakene slettet jeg i etterkant av transkriberingen da de inneholdt personidentifiserbare data. Transkriberingen var noe mer utfordrende i intervjuet av ekteparet Line og Johannes. Her måtte jeg stadig skifte mellom to personer som ønsket å svare, og tidvis fullførte de hverandres setninger. Å intervjuet to informanter samtidig kan være en situasjon hvor informantene vil påvirke hverandre. Jeg merket også Line og Johannes ved noen anledninger avbrøt hverandre hvis den ene kom på et godt poeng mens den andre snakket. Det er likevel nødvendig å påpeke at Johannes var mye mindre deltakende i intervjuet enn Line, da han hadde arbeidsoppgaver han måtte utføre på klubbhuset noe som førte til at han var litt «fra og til». Slike oppstykkete intervjusituasjoner hvor den ene avbryter den andre kan betraktes som en svakhet da det går utover strukturen. Samtidig kan det å sitte sammen under intervjusituasjonen være med på å skape trygghet. For forskerens anliggende kan en også «fange opp mening» i interaksjonen som foregår mellom intervjudeltakerne (Tjora, 2017: 123).

3.4 Kvalitetskriterier

Som indikatorer på kvalitet kan en benytte seg av begrepene gyldighet, bekreftbarhet, pålitelighet og generaliserbarhet (Tjora, 2017; Thagaard, 2003; 2018). Under skal jeg diskutere og vurdere kvaliteten i min studie i lys av disse.

3.4.1 Troverdighet

Studiens gyldighet knyttes til spørsmålet om forskningen svarer på det vi forsøker å finne ut (Tjora, 2017: 232). Gyldigheten handler på en side hvordan vi forholder oss til aktuelle teorier, perspektiver og tidligere forskning om temaet vi forsker på. Dette løses ved åpen dialog i forskningsmiljøet hvor vi diskuterer funn med andre forskere. Gyldighet knyttes også til åpenhet rundt egen forskningspraksis (Tjora, 2017: 232-233). Jeg har brukt dybdeintervju før, og føler meg trygg på metoden. Jeg mener at forskningen foregår innenfor rammene faglighet, tidligere forskning, samt metodisk refleksjon. Den metodiske tilnærmingen, og valg tatt underveis har jeg diskutert i det foregående. Denne redegjørelsen anser jeg som et grep som kan styrke forskningens gyldighet (ibid.).

Thagaard (2003) benytter seg av begrepet bekreftbarhet som vil si at forskeren redegjør for faktorer knyttet til tolkning av resultatene. I den sammenheng bør det fremheves at stedstilhørighet og forskerens valg av tema henger i anledning denne studien tett sammen. Jeg kommer selv fra rurale strøk og har gjennom mine år på universitetet vært opptatt av bygda som forskningsobjekt. Jeg antar at dette er knyttet til min bakgrunn og mine erfaringer. Forskerens engasjement i tematikken kan potensielt være et svakhetstegn når det kommer til påvirkning av resultatene (Tjora, 2017). Forskning på fullstendig nøytrale grunnlag er på sin side vanskelig. Innenfor den fortolkende forskningspraksisen man finner i kvalitativt arbeid vil det å være preget av egne oppfatninger være noe en må ta høyde for (Tjora, 2017). For min del har jeg derfor fokusert på å utarbeide en intervjuguide hvor spørsmålene og temaene som tas opp er formulert på en slik måte at mine antakelser og tanker om hvorfor urbane mennesker velger å flytte til bygda ikke preger spørsmålene. Jeg ønsket heller at informantene ga meg innblikk i deres livsverden. Hvorvidt min posisjon har preget forskningsarbeidet er jeg usikker på, men engasjementet mitt på området som studeres vil jeg si er stort. Siden jeg har bodd i byen i flere år, og mest sannsynlig skal flytte tilbake til bygda etter endt studie har jeg selv erfart sider ved ruralitet og flytting. Forskerens tilknytning til feltmiljøet kan ifølge Thagaard (2003) være problematisk da en utenforstående forsker vil arbeide på andre premisser og kan derfor oppdage andre fenomener. Samtidig kan min tilknytning til sider ved

det rurale føre til at jeg har innblikk og forstår «spilleregler» som andre forskere ikke ville lagt merke til (ibid.).

Gjennom bygdesosiologien har jeg funnet begreper for å forstå og analysere sider ved ruralitet og flytting. Tilbakeflyttere og tilflyttere kan ha ulike oppfatninger av sitt lokalsamfunn (Villa, 1999: 47), og jeg vil falle innenfor kategorien «tilbakeflytter». Bygdesosiologien og flytteforskning er viktige fagområder i norsk sosiologi og jeg fant det interessant og spennende å gjøre en studie i dette feltet. I den anledning uttrykker Thagaard (2003) at tidligere analyser kan styrke bekreftbarheten ved at andre som har forsket på lignende fenomener har endt opp med sammenfallende tolkninger. Jeg håper ikke at mitt forhold til bygda gjør at jeg har hatt med meg for mange forutinntattheter inn i prosjektet da jeg, i tråd med Tjora (2017: 236), gjennomgående har søkt åpenhet.

Et annet viktig aspekt ved forskningens troverdighet er pålitelighetsbegrepet som omhandler hvorvidt studien svarer på det vi ønsket å finne ut. Et viktig skille er den konkrete informasjonen som kommer fra datagenereringen, og hva som er forskerens egne analyser (Tjora, 2017:237). Gjennom å presentere sitater fra informantene kan prosjektets pålitelighet styrkes i noen grad da deltakernes «stemme» synliggjøres. Da kommer man også over på spørsmålet om prioriteringen av sitatene som presenteres kontra de sitatene som ikke kommer frem. Hvorfor har jeg valgt ut de sitatene jeg presenterer? Representerer de «mer» mening og innhold enn andre sitater? Spørsmålet er kanskje heller hva de representerer og hva de kan svare på og ikke. Informasjonen som presenteres skal bidra til å svare på studiens problemstilling. I tillegg vil tidligere forskning og teorien jeg anvender i prosjektet være med på å forme analysen (ibid.).

3.4.2 Generalisering og overførbarhet

Formålet med denne studien er ikke å generalisere ved å si at alle som flytter fra byen til bygda gjør det av de årsakene som kommer frem fra informantene i denne studien. Jeg vil heller søke å se hvilke krefter som opererer innenfor flyttetematikken, og på den måten bidra til forskningsfeltet. Med en slik målsetning kan en stille seg spørsmålet om det vil være relevant å benytte seg av generaliseringsbegrepet (Kvale og Brinkmann, 2015). Tjora (2017: 238-245) opererer på sin side med tre ulike typer generalisering, med begrunnelsen at «en eller annen form for generalisering er et [...] mål innenfor det meste av samfunnsforskningen». I denne studien vil jeg i noen grad søke «konseptuell generalisering» (ibid.: 245). Dette fordi jeg er interessert i å fremheve og fremstille funn blant annet i form av konsepter. Konseptene vil da ikke kun være knyttet til empirien fra min studie, men også

finne forankring og likhetstrekk i tidligere forskning på feltet. I tillegg til tidligere forskning vil bruk av relevant teori kunne føre til økt gyldighet og generaliserbarhet av begrepene (ibid.). Thagaard (2018) benytter seg av et relevant kriterium kalt overførbarhet. Det vil si at resultater og analysen i et prosjekt kan være relevante i andre situasjoner. For eksempel kan denne undersøkelsen ha overførbarhet til andre prosjekter som omhandler flytting fra byen til bygda andre steder i verder. For at overførbarheten skal kunne påvises kreves det at leseren kjenner igjen fenomenene som beskrives (ibid.).

4.0 Analyse

I det følgende vil jeg presentere og analysere empirien som ligger til grunn for studien. I analysen står informantenes fortellinger i fokus, og jeg vil analysere og diskutere disse. Deres fortellinger er utgangspunktet for å belyse problemstillingen *Hvordan opplever personer fra byen å flytte til bygda i voksen alder?* Kapittel 4.1 tar for seg årsaker til flyttingen og belyser underproblemstillingen *Hvordan begrunner tilflytterne til bygda sin egen flytting?* Kapittel 4.2 tar for seg flyttefenomenet i lys av begrepet livstilsflytting samt opplevelsen av aktive tilflyttere og en passiv lokalbefolkning. 4.3 omhandler en forståelse av bygda og byen i lys av Bourdieus felt-begrep, mens jeg i 4.4 vil peke på ulike kapitalressurser i bygda samt opplevelsen av utenforskap i en bygdekontekst. Disse delkapitlene belyser studiens andre underproblemstilling *hvilke erfaringer har tilflytterne med sin nye rurale tilværelse?* Siste kapittel i analysen (4.5) tar for seg urbane uttrykk og ses i lys av konseptet rural kosmopolitisme. Alle underkapitlene i analysen belyser den overordnede problemstillingen, Utgangspunktet for analysen er altså opplevelser, årsaker og erfaringer tilflytterne oppgir.

4.1 Årsaker til flyttingen

Ved å studere informantenes fortellinger om deres flytting fra by til bygd finner jeg en rekke ulike årsaker. Det er interessant å se at årsakene de oppgir sammenfaller, i tillegg til at det eksisterer et sett av motsetninger. Tre av studiens informanter oppgir at de var aktivt på leting etter et småbruk. Torgeir reflekterer rundt hvorfor han søkte etter en tilværelse på et småbruk og sier at

Nei, det handlet vel litt om den der romantiske drømmen om et liv på landet. I tillegg så handler det om en stille og rolig beliggenhet. Det har vi så til de grader, samtidig som at det er ganske sentralt. (Torgeir)

Pernille kjøpte seg også et småbruk og sier at det var «litt for å roe seg ned på en måte», og i sammenheng med dette sier hun at hun ikke liker at folk snakker om stress og tidsklemma. Da svarer hun: «Flytt på landet. Eksisterer jo ikke tidsklemma her. Vi har fryktelig god tid. Det er ingen stress. Det er godt.» For Pernille representerer småbruket en roligere livstil og fraværet av stress. Ekteparet Line og Johannes sier at de kjøpte et småbruk fordi «det handlet mest om frihetsfølelsen og (romlig) plass». Her ser vi at informantenes tanker om småbruk og livet på bygda dukker opp i sammenheng med et fredelig liv der frihet, lite stress og romlig plass er viktig. Fortellinger om fraværet av stress og «bygdas ro» er fremtredende i datamaterialet. Pernille uttrykker at:

Men først og fremst, er det man ser etter at man har bodd her i noen år er at stressnivået har liksom sunket fra makspuls nesten hele dagen til liksom bare alt er ... Du har liksom alt du trenger her. (Pernille)

Magnus fremhever den samme fortellingen og mener at «livssituasjonen har endret seg helt» og at «livskvaliteten har økt med 500 prosent.» etter at han flyttet fra byen. Han sier at «det høres kanskje litt dumt ut, men vi skulle finne sånn ro og fred som vi ønsket oss. Angående natur og angående fritid. Og det har vi faktisk funnet.» Dette med fokus på fritid har sammenheng med at han drev et fysikalsk institutt i byen han bodde i før, mens at han nå er ansatt i kommunen:

Når du driver et institutt er det forskjellige punkter som påvirker deg. Det er på en måte økonomisk stress, at du må fungere og betale alt som du får på faktura. Om det er leie, forsikring eller strøm. Når du er ansatt i kommunen så får du lønn, og må ikke bry deg om at du få faktura for sånne ting. (Magnus)

I forlengelse av at Magnus uttrykker at «livssituasjonen har endret seg helt» mener han at dette har mye å gjøre med at han solgte bedriften han drev i byen og søkte til bygda:

Da jeg tidligere drev eget institutt hadde jeg selvfølgelig litt fysisk og psykisk press. I tillegg til økonomisk press, at du må selv kjøre båten for å si det sånn. Og når du jobber i kommunen, jeg vil ikke si at vi ikke gjør mye her, men du har fast arbeidstid og du har fast lønn. [...] Det har skjedd at vi har reist på ferie bare på fire-fem dager fordi vi var redde for å være lengre borte enn fire-fem dager. Så livssituasjonen har forandret seg ... Så har vi dette med at vi er mye mer tilkoblet naturen, at vi bare kan gå på turer uten å planlegge. Vi bare går ut av huset. (Magnus)

I Magnus' fortelling er det tydelig at å drive eget institutt i byen tidvis opplevdes stressende, og at han gjennom å flytte til bygda har funnet den roen han var ute etter. I tillegg til krevende arbeidsforhold mener Magnus at:

Livssituasjonen i en storby er ganske krevende. Det greit med forskjellige tilbud som du finner i en storby som for eksempel rockekonsserter, eller kino eller teater. Men etter du har vært mer enn fem ganger på en rockekonsert, så blir du også litt lei av det. Så blir det slitsomt å bo i en storby for eksempel når du leter etter en parkeringsplass. Det kan godt ta 45-60 minutter å finne det i [byen]. Ellers blir du sliten bare av å gå å handle, fordi alle er stresset. (Magnus)

Her er det ikke bare arbeidet, men også selve byen som blir omtalt med negative termer. Byen representerer en livsstil Magnus ikke lenger ønsker å ha.

Torgeir mener også at fraværet av stress er en kvalitet ved bygda. I tillegg til at han «tror at folk på bygda er litt mer lugn» mener han at:

Generelt i omgivelsene så er det en helt annen ro. Og så vet du det at når dagen er ferdig, så kommer du tilbake på det der gamle, lille småbruket og det er dørgende stille. Det er ikke en lyd. Men når vi bodde i [byen], så var det tuting, roping og hoing og. Det er liksom, ja. Vanskelig å beskrive det på en annen måte enn bare ro. (Torgeir)

Her kan det synes som at ro blir relatert til de faktiske lydene, samtidig kan det være en referanse til at livet går i et annet tempo i bygda. Torgeir mener at det er omgivelsene i bygda som fører til denne roen. I denne sammenheng skiller han mellom «positivt» og «negativt» stress.

Jeg snakka litt med to som har flytta hit nå nylig om stress. Vi kalte det «negativt stress» og «positivt stress». Jeg føler at det vi har her er «positivt stress». Fordi at du ... Det kan selvfølgelig være dager her hvor det koker, sant. Det er full trøkk i café-en. Det er gjester i gjestehuset, det er brenning av kaffe. Men det er liksom positivt, artig. Og på en helt annen måte. Du føler deg ikke i det der «hamsterhjulet» på samme måte. (Torgeir)

Torgeir anerkjenner her at stress også eksisterer i bygda. Samtidig mener han at stresset han nå er utsatt for er *positivt*. Det er en interessant beskrivelse siden det kan tenkes at Torgeir føler på tidspress grunnet høyt aktivitetsnivå. Det er mye som skjer rundt Torgeir. Likevel blir stresset han opplever beskrevet som positivt mens stresset i byen følte mer ut som å være fanget i et hamsterhjul. Dette er også interessant hvis vi legger til Pernilles relativt karikerte beskrivelse av bygdelivet i form av at tidsklemma er fraværende. Torgeir har en ny vri på en slik endimensjonal fremstilling. På spørsmålet om hvorfor han opplever det sånn svarer Torgeir at «Det har noe med omgivelsene å gjøre. At du ... At det er mindre mas og tjas rundt deg da. Rett og slett.»

Roys fortellinger er sammenfallende med Pernilles, Magnus' og Torgeirs fortellinger om ro og fred. Roy kobler opplevelsen opp mot omgivelsene og mener at «Det er altså et mye enklere liv her.» Det enklere livet handler for Roys del om at det logistiske er enklere og at hverdagen bærer preg av frihet, mulighet til å prioritere egne interesser samt økonomi:

Nå som vi har fått barn, så er man sikra barnehageplass, det er raskt å hente og levere i barnehagen. Så all den logistikken er sinnssykt mye enklere her enn i [byen] da. For i [byen] så er det kanskje ... Hvis du er uheldig med barnehageplassen da så er det kanskje en time ekstra hver vei på morgenen og ettermiddag for å levere og hente. Så det er den logistikk-biten. Og så er det jo selvfølgelig billigere her. Man har kanskje råd til en stor bolig her, som man aldri hadde hatt råd til i [byen]. (Roy)

Strukturelle forhold som enklere logistikk og billigere boliger tillater Roy og partneren hans å kunne prioritere og bestemme selv. Gjennom informantenes refleksjoner kan en forstå at flyttingen til bygda relateres til en mindre stressende hverdag, naturnære omgivelser og enklere logistiske forhold. Informantene har med andre ord en felles referanse til en trygg og god tilværelse (jamfør Villa, 1999: 31-32).

4.1.1 Arbeid er både sentralt og frigjørende

Et trekk som går igjen i datamaterialet er at alle informantene, på den ene eller andre måten, fremhever aspekter rundt arbeid og karriere. For Arne er det tydelig at arbeidssituasjonen er viktig og han uttrykker at området han flyttet til «måtte være et område med en relevant jobb å få. I tillegg til gode friluftsmuligheter.» Selv om arbeid i seg selv er viktig for Arne har han gjennom å flytte til bygda bortprioritert et rikholdig arbeidsmarked og begrenset sine muligheter for karriererettet arbeid:

Det er jo flere muligheter karrieremessig i byen da. Flere firmaer og mer valgmuligheter. Men, det er jo litt så som så det også ... muligheter for enten å stige i gradene på jobb eller bytte jobb eller den type ting. Altså det er jo muligheten for å stige i gradene og så videre her òg, men det er jo ... Litt små forhold her sånn sett i arbeidslivet. Det er ikke å velge og vrake i utlysinger. (Arne)

Sørli (2009) uttrykker at det er begrenset med valgmuligheter innenfor arbeid i distriktene, og at arbeid derfor blir et viktig moment å vurdere når en velger å flytte til distriktene. Slike vurderinger har Arne gjort, samtidig som at han påpeker at «å stige i gradene eller bytte jobb ofte ikke er et mål i seg selv.» Videre ser vi at Arne som er vokst opp i by bruker blant annet karakteristikken «relevant jobb» for å beskrive hvorfor han flyttet til bygda. Tidligere forskning viser i denne sammenheng at ungdom som er vokst opp på bygda anser byen som en bedre arena for å skaffe seg en interessant jobb enn bygda (Rye, 2006). I tillegg til arbeid lå det andre motivasjoner til grunn for flyttevalget. I hans fortelling er det tydelig at valgfrihet og å prøve noe nytt er viktig:

[...] Jeg stod helt fritt da jeg var ferdig å studere. Jeg kunne flytte hvor jeg ville. Jeg så på det som en av de få gangene i livet du står helt fritt til å gjøre akkurat det du ville.

Muligheten til å starte litt på nytt da. Altså ikke det at jeg hadde noe behov for å starte på nytt, men det er jo spennende det òg. [...] Man må jo på en måte starte på nytt også når man flytter til bygda. Altså man blir tvunget til å faktisk bygge kontaktnett og bli kjent med personer helt fra starten av. (Arne)

Her trekker Arne frem en form for uavhengighet og valgfrihet da han er opptatt av å kunne velge fritt og «starte på nytt». Dette kan ses i lys av Schiefloe (2015) som uttrykker at for enkelte vil flytting representere spenning og befrielse. Derfor ser vi to aspekter ved Arnes fortelling der både valgfrihet og naturinteresse er viktig samtidig som at jobbsituasjonen blir vektlagt. Grimsruds (2012) funn peker på at flytting til rurale områder begrunnes med mer enn forestillingen om det gode og frie livet på landsbygda. Muligheter for jobb er også en kvalitet tilflytterne søker etter.

Roy vektlegger også aspekter rundt arbeid, men snakker om arbeidet på andre måter:

[...] Og like viktig er det sånn som jeg jobber da som freelance, så jeg kan bestemme veldig mye om min egen arbeidstid og min egen arbeidsdag. Jeg kan nå velge å jobbe mindre fordi det er billig å bo her. Så jeg kan bruke ... Altså jeg kan prioritere tid da. Istedenfor å jobbe, jeg trenger ikke jobbe hele tiden. Jeg kan være hjemme en mnd. hvis jeg velger det, og så går det fortsatt rundt økonomisk. Og det er en veldig viktig årsak for vår del, da. Vi ville heller ha tid til å kunne stikke på fjellet eller være med datteren vår eller, ja. Så vi må ikke jobbe hele tiden, hver dag, åtte timer. Det er ikke det viktigste for oss. Det er også en veldig viktig årsak til at vi flytta. (Roy)

Her fremheves uavhengighet og valgfrihet slik også Arne beskriver. For Roy betyr flytting fra byen til bygda økt frihet i form av å kunne nedprioritere arbeid for å kunne drive med det han vil. Økonomiske og boligmessige faktorer er også viktig da de kan bidra til at han får levd ut sine interesser. Det Roy forteller her går i motsatt retning av Grimsruds (2012) funn som sier at flytting på bakgrunn av boligkvalitet først og fremst finnes blant tilflyttere til storbyen eller forsteder. For Roy blir de billigere boforholdene på bygda muliggjørende snarere enn begrensende. Det som også er fremtredende i Roys utsagn er opptattheten og interessen for fjell og natur.

For Torgeirs anliggende handler ikke flyttingen fra by til bygd bare om drømmen om det avsidesliggende livet på et småbruk. Småbruket er i tillegg til å være bolig også delvis arbeidsplassen til han og partneren hans.

Nå er vi selvstendig næringsdrivende. Vi driver kaffebaren her [...] Vi kjøpte oss et småbruk da, og på småbruket har vi nå et kaffebrenneri hvor vi produserer kaffe. Vi fikk med en gammel fabrikkbygning da vi kjøpte gården, en gammel skofabrikk. Den bygde vi om til brenneri og så driver vi med utleie til turister. Først og fremst fjellfolk, da. Der tilbyr vi guiding og litt utleie av utstyr og sånne ting.

Vi har vært bevisste på å skape den hverdagen vi har lyst på også da. Med at vi har ... Vi visste at vi skulle drive for oss selv, og det å da skape en bedrift ... Som nå ... Altså det er veldig tilfredsstillende å ta over et gammelt småbruk langt pokkerivold utpå bygda, og skape noen verdier der. Det synes jeg er veldig tilfredsstillende. For liksom å vise at det går an [...] Hvorfor må du være midt i Oslo for å brenne god kaffe liksom, som de aller fleste gjør? Det må du ikke. Når du også vil gi folk gode naturopplevelser kan du bo sånn som vi bor. Det er akkurat dette jeg tror folk søker etter i dag. (Torgeir)

Grimsrud og Båtevik (2016) skriver at «det gode liv på landet» og naturidyll er aspekter som ofte knyttes til flytting til rurale områder, samtidig som at yrkesmulighetene i bygdene kan virke begrensende for tilflyttere. Her kan det se ut som at Torgeir har et mål om dette gode livet, samtidig som at fokuset på arbeidsmuligheter opprettholdes. Det handler om livsstil og verdier. Torgeir kombinerer natur- og friluftslivinteressen med arbeid, og bygda blir med tilgangen på småbruket og autentiske naturopplevelser Torgeirs arena hvor denne nye livsstilen skal fullbyrdes. Fortellingene til Torgeir kan også forstås gjennom moturbaniseringsbegrepet da en kan tolke en form for anti-urban tankegang i utsagnene (jmfør Benson og O' Reilly, 2009). Særlig når han ønsker å bevise at man kan etablere bedrifter og skape den hverdagen man vil uten å måtte bo i byen.

Arbeid er et tema som også Magnus er opptatt av. Han uttrykker at han måtte ha en avklart arbeidssituasjon før han flyttet til kommunen:

Jeg har nok presset kommunen litt, og sa at jeg må planlegge framtiden min og at jeg må vite hva som skjer med vikariatstillingen min som jeg hadde ett år. Men da ble det ganske fort en fast stilling. Altså jeg spurte høflig. Altså en sånn blanding mellom høflig og bestemt. Jeg sendte en e-post til avdelingslederen og sjefen min der jeg skrev

at jeg er nødt til å planlegge framtiden vår. Og det som var litt interessant var at partneren min hadde ingen jobb på dette tidspunktet. Så han satt en periode bare hjemme. Så vi var faktisk nødt til å overleve, og å planlegge framtiden. (Magnus)

Magnus sier at han ble ansatt i et årsvikariat før han flyttet til bygda. Han følte likevel at han måtte presse kommunen litt for å bli fast ansatt. Dette var en nødvendighet for at Magnus og hans partner skulle bli boende i bygda. Dermed ser vi at flere av informantene oppgir et ønske om å bo mer landlig der de opplever uavhengighet og valgfrihet og er «tilkoblet naturen», slik fortellingene til Arne, Torgeir, Roy og Magnus viser. I tråd med Grimsrud (2012) ser vi at informantene uttrykker at muligheter for arbeid er en like viktig vurdering som antakelsene om det rolige og avkoble bygdelivet. Dette viser at flytting er en kompleks prosess (jamfør Baas og Yeoh, 2019; Benson og O' Reilly, 2009).

4.1.2 Småbarn og sentrumstjenester

Av de informantene som har barn har alle vektlagt at bygda er en gunstig ramme for barnas oppvekst. Torgeir sier at «Folk rundt deg er mindre stressa, og det er fint for unger å vokse opp. Vi er veldig privilegerte» og «Vi har ny barnehage og skole, og vi bor så stille og rolige, men likevel ganske nærme det vi trenger i det daglige.» Roy mener at

Det er altså et mye enklere liv her da. Nå som vi har fått barn, så er man sikra barnehageplass, det er raskt å hente og levere i barnehagen. Så all den logistikken er sinnssykt mye enklere her enn i [byen] da. For i [byen] så er det kanskje ... Hvis du er uheldig med barnehageplassen da så er det kanskje en time ekstra hver vei på morgenen og ettermiddag for å levere og hente. Så det er den logistikk-biten. Og så er det jo selvfølgelig billigere her. (Roy)

Når jeg stiller spørsmålet «hva tenkte du/dere på da dere flyttet hit?» svarer Pernille:

Da handlet det om billig bolig, trygghet for ungene, sånne ting da. Så det var ikke så mye tanker rundt den der freden og roen. Det fant vi heller ut etter et par år. At ... Herlighet så deilig. Så godt å ikke ha naboer ... Jeg savna veldig det der da i by-livet. Der blir du så anonym. Du blir så ubetydelig. Du forsvinner i all mengden. Folk er stressa, og folk ser deg ikke. Og folk ser egentlig ingenting. (Pernille)

Pernille oppgir her trygghet for ungene som en flytteårsak, og at freden og roen er en kvalitet ved det rurale hun først begynte å verdsette flere år etter flyttingen. Dette kan vi se i perspektiv av livsfaseflytting og flytting som en prosess. Ulike faser i livet kan bidra til å

forklare preferanser hva angår bosted (Villa, 2002; Sørli, 2006; Halfacree og Rivera, 2012). Informantene uttrykker at de opplever at bygdelivet står for kvaliteter som mindre stress og et bra sted for barnas oppvekst. Villa (2002) karakteriserer tilbakeflyttere i småbarnsfasen som noen som trivdes med å bo i byen, men som i denne fasen også søkte etter andre kvaliteter, slik som en mindre stressende hverdag og nærhet til naturen. Dette stemmer godt overens med Torgeirs, Roys og Pernilles uttalelser. De tre fremhever at de ikke mistriivdes i byen, men fremstiller bygda som *bedre* med tanke på hvor de befinner seg i livet. Roy vektlegger i større grad dette med logistikk og en enklere hverdag hva angår avstand til barnehage samt billigere boligpriser og andre tjenester. Videre påpeker Roy at «egentlig så er det enda mindre fristende å flytte tilbake til [byen] siden vi fikk barn» og «Jeg kunne ikke tenke meg å få barn og oppdra barn inne i [byen].» Småbarnsfasen blir her sett på som en viktig flytteårsak, og ikke minst en grunn til å bli. I denne sammenheng sier Halfacree og Rivera (2012) at de som har valgt å flytte til bygda kan bli værende på stedet av andre årsaker enn forestilt bygdeidyll. I dette tilfellet blir det at de har fått barn og bygdas kvaliteter som for eksempel gunstige logistiske forhold og billigere boliger årsaker til at de blir værende. For Roys anliggende virker byen utelukket som bosted når han befinner seg i småbarnsfasen, kanskje særlig når han sier at han ikke kan se for seg å få barn og oppdra dem i byen.

I tillegg til at Torgeir mener det er trygt for barna å vokse opp i bygda sier han også at selv om de bor på bygda så «er vi likevel ganske nærme det vi trenger i det daglige.» Dette er også et trekk som går igjen i datamaterialet. Informantene virker å være opptatt av *graden av ruralitet*. Torgeir påpeker at «det handler om stille og rolig beliggenhet. Det har vi så til de grader, samtidig som det er relativt sentralt.» og

Vi kan kjøre i ti minutter og så sette oss på toget og være langt borte om noen timer, vi kan kjøre til [byen] og fly hvor enn vi måtte ønske. Og det er jo sånn ... At når vi er på ferie så søker vi det stikk motsatte av det vi har. Vi elsker storbyferie. Noen få dager, men da er det også sinnssykt godt å komme hjem igjen. (Torgeir)

Line og Johannes verdsetter også nærhet til togstasjon for å kunne «stikke av når vi vil».

Magnus påpeker at

Vi er jo tilknyttet mot flyplassen i [byen] og i oktober var jeg invitert i et bryllup hjemme. Så da reiste jeg fra [byen] klokka 06:45, og satt og spiste frokost i [hjembyen] kl. 10:30. Så det er veldig lettvin. Jeg tror det kunne ha vært enda verre

om vi havnet i et sted hvor nærmeste flyplass er for eksempel fem timer unna. Altså, egentlig er alt greit. (Magnus)

Selv om de har valgt å flytte til bygda er nærhet til sentrumstjenester noe informantene verdsetter. Dette kan vise at det har foregått vurderinger i flyttevalgs-prosessen, der du har drømmen om det avsidesliggende bygdelivet på den ene siden mens lysten på nærhet til omverden og ikke å legge helt fra seg kvaliteter ved en urban tilværelse opererer på den andre siden. Roy opplever at bygda han har flyttet til i seg selv representerer muligheter og aktivitet:

[...] Det er veldig mange bygder i Norge som har egentlig nesten samme mulighetene som det stedet her da. Så virker det som om her sånn er det er en «buzz» rundt det [stedet her] da på en måte. Her er det ting som skjer. Mange andre steder er det bare dødt, da. Bare sånn ... Det er for eksempel at man har en bra café og klatresenter var også ting vi la vekt på. Vi ville ha de arenaene også da. Ja, klatresenteret her var viktig da. At man har muligheten til inneklattring. (Roy)

Roy mener i denne sammenheng at bygda bærer preg av tilgjengelighet på tjenester som først og fremst assosieres med byen som for eksempel en café, i tillegg til at bygda tilfredsstillers hans krav om diverse friluftaktiviteter. Utsagnet kan nyansere synet på bygda som et sted som representerer kjedsomhet og begrensede muligheter (Rye, 2011; Rye, 2006). Selv om informantene er tydelig på å fremheve deres ønske om en rural tilværelse er det likevel viktig med nærhet til omverdenen og at bygda bærer preg av «liv». Det virker som om stedet de har flyttet til tilfredsstillers deres ønske om sentrumsnærhet. Dette kan ses i lys av livstilsflytting som går ut på at destinasjonsstedet tilbyr en ny og bedre livsstil (Sørhaug og Vareide, 2013; Benson og O' Reilly, 2009). Samtidig vektlegger Torgeir, Magnus og Roy at en ikke må gi opp samtlige trekk ved ens tidligere livsstil men heller kan kombinere enkelte elementer fra den urbane livsstilen med bygdelivsstilen. De urbane innflytterne setter fortsatt pris på tilgjengeligheten av offentlig transport, nærbutikk og andre urbane selvfølgheter.

4.2 Livstilsflyttere og passive lokale personer

Refleksjoner omkring at natur og friluft var viktig for flyttingen er fremtredende i mitt materiale. De fleste informantene trekker frem friluftslivstilværelsen i sine fortellinger om flyttevalget, selv om Pernille eksplisitt uttrykker det motsatte: «Jeg er ikke en sånn "ute-friskus". Det var ikke derfor vi flytta hit. Det er jo mange som flytter hit pga. friluftsliv og kort vei til fjellet og sånn. Men ... Det var ikke derfor.» I datamaterialet er det likevel forskjell på hvilke friluftaktiviteter de er ute etter, og på hvilke måter de ønsker å oppleve

naturen. Torgeir sier for eksempel at «Det dreia liksom dit at rå natur var viktig. For min del driver jeg med både topptur på ski og sykling i fjellet.» Mens for Magnus handler det heller om å kunne «gå på rolige turer uten å måtte planlegge.» Bygda kan i et Bourdieusk perspektiv forstås som et «felt» hvor det eksisterer muligheter for å leve ut en natur- og friluftslivstilværelse. Informantene forteller at de *søker* denne livsstilen som bygda kan tilby, eller være en arena for. Denne *søken* er i seg selv ganske interessant. Roy kaller flyttingen fra byen til bygda for et prosjekt:

Vi skulle jo bare på fjellet og leve livet i ett år og bare jobbe lite og klatre og kjøre ski. Så vi hadde det her som et «prosjekt» da. Vi skulle teste ut, se hvordan det var å bo utenfor [byen]. Men så ble det til at vi ble værende da.

[...] det var jo et prosjekt da for vår del. Men forventningene var jo bare å få vært mye på fjellet og å få brukt tid på fritidsaktiviteter. (Roy)

Roy's prosjekt handler om å leve ut sine interesser som ikke kunne tilfredsstilles i byen. Prosjektet kan relateres til livstilsflytting og flytting i form av at destinasjonsstedet representerer noe annet og bedre enn stedet Roy tidligere bodde på (jamfør Sørhaug og Vareide, 2013; Mitchell, 2004). «Lifestyle migration» relaterer flytting til en prosess med rot i livsstilsendring (Benson og O' Reilly, 2009). Informantene vektlegger her aspekter som kan knyttes til naturidyll og søken etter attraktivt landskap er en viktig faktor i deres tilværelser (jamfør Matthews et. al., 2000; Villa, 1999; Grimsrud og Båtevik, 2016). I tillegg til å være et prosjekt beskriver Roy flyttingen i relativt dramatiske termer og sier at det har vært en «veldig stor omveltning i livet» og «Det er jo et eksperiment på en måte. Og det føles ganske stort når man gjør det. Som en ganske vesentlig livsendring da.» Flytteprosessen, eller prosjektet, kan som Benson og O' Reilly (2009) og Schiefloe (2015) argumenterer for, representere en fundamental endring i folks liv, hvor enkelte mønster brytes og noe annet oppstår. Torgeir uttrykker i likhet med Roy at flyttingen opplevdes som en relativt oppskakende prosess: «Ja, tok med deg alt du eide og har inn i en stor bil og flytta. Det er ganske drastisk egentlig. Jeg tenker på det i etterkant.» Denne endringen som Roy beskriver har røtter i en diskusjon omkring verdier:

Jeg og kjæresten bare hadde en ganske sånn der alvorlig prat da, eller en veldig viktig prat for oss da om hva vi har lyst til å gjøre. Hva er viktig for deg, hvordan vil du fortsette livet ditt da, rett og slett liksom. Hun er utdanna jurist ikke sant, så hun kunne jo gått på en kjempekarriere i [byen], men hun ville heller ... Det var ikke hennes mål

da. Så da valgte vi jo bort alle de valgmulighetene i [byen], kanskje da. Både karrieremessig og kulturelt. (Roy)

Livsstilen som bygda kan tilby ser vi her er viktigere for Roy enn det karrieresøkende by-livet han snakker om. Han og partneren var ute etter noe annet. Disse utsagnene kan også forstås i lys av de sosialt konstruerte forestillingene om by og bygd der bygda representerer noe byen ikke kan tilby og motsatt (i tråd med Mitchell, 2004). Denne søken etter *noe bedre* kommer til syne gjennom en diskusjon rundt verdier og hva som er viktig for deres liv. Som nevnt tidligere reflekterer Torgeir i likhet med Roy rundt dette med verdier og er opptatt å skape noe av betydning.

I sammenheng med at flyttingen kan relateres til livstilsflytting presenterer Roy en interessant dimensjon. Friluftinteresserte innflyttere har ifølge Roy satt sitt preg på lokalsamfunnet i form av et miljø hvor livsstil står i fokus:

[Bygda] har samla veldig mange bra folk som har samme interessene for ski, klatring og natur. Så det blir et slags miljø av seg selv. Bare fordi folk trekkes hit på grunn av de samme interessene da. Så av den grunn blir det et miljø automatisk. Man får et miljø pga. fritidsinteresser da [...] Innflyttere kommer hit av en grunn da. De som er født her bor her ikke av en grunn. De er bare født her. (Roy)

Ser man dette miljøet i bourdieusk forstand kan vi si noe om særegne logikker. De utøvende aktørene i dette friluftslivsmiljøet Roy refererer til er naturinteresserte innflyttere med et felles mål om å «utnytte mulighetene som det stedet her har», som han sier. Utsagnet kan videre gi assosiasjoner til interessemotsetninger. Altså at lokale personer og innflyttere har ulike interesser og meninger om hva bygda har, og hvilke muligheter som er der.

Arne trekker frem at «sånt generelt friluftsliv» var en av årsakene til at han valgte å flytte til bygda. Også han har erfaringer med et slikt tilflyttermiljø i lokalsamfunnet og sier at «Vi er mange i den samme situasjonen som meg på jobb da. Som har flytta hit [...] Så det er veldig greit. Folk rundt om her er hyggelige stort sett. Har jo knytta litt kontaktnett her.» Arne peker samtidig på at kontaktnettet «stort sett består av andre innflyttere, men med innslag av lokale folk.» Torgeir opplever også at «det er mye interesse for ski og friluftsliv her. Og da kommer du fort inn i et miljø, der du blir kjent med folk». Jeg antar at de tre respektive informantene henviser til det samme friluftslivsmiljøet da Roy, Torgeir og Arne er friluftinteresserte tilflyttere til samme kommune. Dette har jeg ikke fått bekreftet, men antakelsen baserer seg på de sammenfallende uttalelsene samt stedets størrelse. Nettverket informantene beskriver anses

som et relativt lite men tett og homogent nettverk der friluftsinnterese danner tilknytning og medlemskap (jamfør Schieflo, 2015). Slike nettverk oppleves som verdifulle og kan danne basen for sosial støtte og følelsen av tilhørighet (ibid.). Når Roy snakker om miljøet beskriver han videre at:

Det er mange av de jeg kjenner som har liksom en sånn viss stolthet herfra da. Selv om de nødvendigvis ikke kommer herfra. Men fordi man trives godt, og fordi man omgås mye bra mennesker. Og fordi man har så mange bra muligheter her da. Når man har de [friluftsinnteressene]. Så jeg tror nok det drives en del egenreklame da. (Roy)

Her trekker Roy frem tilhørighet og stolthet for området og miljøet. Det er interessant at han opplever at det er innflytterne og ikke de lokale som uttrykker denne stoltheten. Roy mener at det ligger lokale forhold til grunn for dette og sier:

Det er kanskje mange av dem som er oppvokst her som blir værende igjen i bygda. Man trenger å få inn ... Nei, jeg vet ikke hvordan man skal si det. [...] Det er kanskje sånn at de som er født her bor her ikke av en grunn da. De er bare født her, og om de er interessert i å kjøre bil eller spille Playstation eller bare henge liksom, så er det ... De bor her fordi de er født her. Mens her sånn så kommer innflyttere hit av en grunn da, ikke sant. Og da får man et miljø. Jeg tror det miljøet er dritviktig da. (Roy)

De lokale er bare født i området, mens innflytterne kommer av spesifikke årsaker. Roy definerer innflytterne som viktige aktører hva angår dannelsen av stolthet og tilhørighet, mens de lokale er mer passive. Ser vi dette gjennom tilnærmingen om livstilsflytting kan vi si at livstilbegrepet kan brukes på gruppenivå. Inntrykket hans er at flere personer som har søkt etter *et bedre liv* har møtt hverandre etter flyttinga, og at et miljø har oppstått fordi tilflytterne har sammenfallende interesser og kom til bygda av en grunn. Torgeir beskriver samme tendens, og ifølge ham finnes det et uttrykk for å beskrive denne interessekontrassten. Han kaller uttrykket «hjemmeblind»:

[...] Det er et interessant, og reelt begrep. Jeg har en nabo som har bodd der hele sitt liv. Og da vi kom var vi jo nyfrelst av fjell og alt. Jeg sa bare til ham: «I går var jeg på [fjellet].» Og han svarte: «Hvor er det hen da?» Og det er det første fjellet han ser når han kommer ut av stuedøra si. Bodd der i 50 år, sant. Men visste ikke hvilket fjell det var. Han har aldri vært der. Så det er som jeg sier: «Det er mange her som ikke ser den fine naturen fordi alle fjella står i veien.» (Torgeir)

I utsagnet ser vi at flyttingen relateres til livsstil siden interessen for natur og friluft er tydelig. Samtidig beskriver det godt at tilflyttere og lokale personer oppfatter bygda på ulike måter. Roys og Torgeirs refleksjoner kan også gi assosiasjoner til en form for distansering fra de lokale. Wiborg (2008) uttrykker i denne sammenheng at hva vi legger i meningsdannelsen av et sted er sterkt knyttet opp mot identiteten vi mener personer fra stedene har. Roy mener at de lokale kan bære preg av en passivitet og bor på stedet bare i kraft av å være født der, og er derfor ikke representative for han og andre tilflyttere som har kommet av en grunn. For Roy er det han og andre tilflyttere som danner mening gjennom uttrykt stolthet og egenreklame. Når jeg stiller spørsmålet om hvordan han ble tatt imot svarer Roy:

Det er klart at det tar litt tid, men sammen med andre innflyttere så blir det et bra miljø liksom. Og alle er i samme båten på måte. Alle har vært ferske en gang her da. Så det er ... Jeg tror det hadde vært mye vanskeligere hvis det ikke hadde vært for de andre innflyttere. Hvis man flytter et sted der det er veldig mange lokale. Fordi de har en omgangskrets som er så «satt» da, og som har så mye dypere røtter. Så jeg tror det er mye lettere å flytte til et sted hvor det er en del innflyttere fordi man møter folk som har vært ferske selv da. Man tar på en måte vare på de som kommer. (Roy)

Måten Roy snakker om dette miljøet på kan forstås i lys av nettverksteori. Schiefloe (2015) mener at sterke og forpliktende relasjoner er viktige faktorer som danner grunnlaget for sosial kapital. Roy gir uttrykk for at det eksisterer sterke relasjoner basert på samme interesser innenfor nettverket siden det består av flere tilflyttere som har hatt erfaring med å være nye på stedet og at folk i miljøet er opptatt av å ta vare på de som kommer. Forpliktelsen kommer til syne der Roy har inntrykk av at innflyttere som kommer blir tatt godt vare på. For å bruke Almås' (1995) ord kan det tenkes at det i miljøet har blitt etablert en «vi - følelse». Det kan også virke som om det er det spesielle friluftsinnteressene-nettverket som er viktig for Roy. Men bygda i seg selv er også viktig når han poengterer at «det er mange muligheter her». Bygda er muliggjørende for utfoldelse og dyrking av spesifikke interesser. Miljøet kan også ses i lys av sosial kapital da informantenes beskrivelser kan sies å peke et miljø der gjensidig kjennskap og anerkjennelse er fremtredende (jamfør Bourdieu, 1986). Å være inkludert i nettverket kan ifølge Roy gi medlemmene muligheten til å profilere av den kollektivt eide kapitalen i form av å bli tatt vare på, oppleve trivsel og å være sammen med personer med sammenfallende interesser.

4.3 Fra byen til bygda

I teorikapittelet argumenterer jeg for hvordan bygda kan forstås gjennom felt-begrepet. Til tross for at denne undersøkelsen tar for seg informantenes opplevelser med bygda, anvender alle informantene byen som et slags sammenligningsgrunnlag for å beskrive bygda. Det blir i denne sammenheng viktig å også ha en forståelse for deres opplevelse av byen. De forteller om hva bygda er og ikke er og bruker samtidig byen som et «speil». Deskriptivt kan vi definere hva bygda er og hva byen er (Naustdalslid, 1991; Villa, 1999; Almås, 1995). For eksempel kan vi bruke Almås og Eldens (1997) rurale dimensjon for å anslå graden av ruralitet. På den annen side blir det vanskelig å peke på hva det rurale er fordi det eksisterer ulike diskurser rundt dette (Cruickshank, 2009), og fordi den globale landsbygda er i stadig endring (Woods, 2018). Men hvilke kvaliteter tillegger informantene bygda og byen? Bygd og by kan teoretisk forstås som to felt med enkelte «strukturer» eller egenskaper som virker innenfor feltene. For eksempel får byen merkelappen «stress» av flere av informantene. Pernille mener videre at byen *overfladisk* kontakt mellom mennesker og at «du får så mange inntrykk hver dag.» Torgeir deler dette synet og uttrykker:

Jeg tenker kanskje at den typiske kontakten med folk [i byen] er litt mer sånn overfladisk da. Sånn «hei og hå, hyggelig å se deg igjen» når du møtes i en festlig sammenheng eller ett eller annet sånn. Men det stikker liksom ikke noe særlig djupere enn det. Litt mer upersonlig. (Torgeir)

I tillegg til en følelse av stress og overfladiskhet, mener de fleste informantene at å måtte stå i kø uansett hva du skal er et problematisk trekk ved byen. Pernille nyanserer sitt syn på byen og mener at byen bar mer preg av impulsivitet. Videre mener hun at hun har savnet:

Kulturtilbud, muligheten til å dra på konserter, og ... Det å være impulsiv, rett og slett. Mulighet for impulsivitet er mindre her. Jeg savner å bare kunne ringe en venninne og spørre «skal vi gjøre det og det», og da bare gjøre det. (Pernille)

Dette er et fellestrekk i datamaterialet. Alle informantene trekker frem at de savner muligheter for konsum av rikt kulturtilbud og andre sentrumstjenester i sin bygdetilværelse. Arne mener han «har gitt avkall på et rikere kulturliv. Og sosiale arrangementer og forskjellig». Torgeir og Magnus synes å savne urbane tjenester som døgnåpne butikker og liker ikke fraværet av restauranter og café-er. Et interessant poeng her er at Torgeir mot slutten av resonnementet kaller dette for «sånne overfladiske ting som at å ha alt tilgjengelig til enhver tid». Line og

Johannes savner tilgangen til store idrettsarrangementer og kulturliv. Tilflytterne savner med andre ord mye av det som er i kulissene i et ellers stressende og travelt byliv.

I informantenes beskrivelser av opplevde forskjeller mellom by og bygd bør det fremheves at de først og fremst vektlegger negative sider ved det urbane, og det rurales positive sider.

Pernille sier også at inntrykkene i byen etter hvert ble slitsomt: «Du ser jo veldig mange folk som ikke har det bra ... uteliggere, narkomane og tiggere. Og tilslutt så blir det ... Det blir liksom for mye. Man blir litt blind.» Flyttingen fra by til bygd kan i slike termer ses på gjennom oppfatningen av bygda som «trygt og godt» (Villa, 1999), da bygda representerer noe annet enn den stressende og bråkete byen.

Byen kan derfor forstås som et «felt» som representerer stress, overfladiskhet, negative eller såre inntrykk fra eksempelvis uteliggere og narkomane og dyre boliger. Samtidig kan mulighet for impulsivitet, rikt kulturliv, og tilgang til andre sentrumstjenester forstås som positive «strukturer» som inngår i dette feltet (jamfør Bourdieu og Wacquant, 1992).

Byen og dens muligheter er altså noe informantene har valgt å flytte fra. Dermed gjennomgår informantene et skifte av strukturer og felt. Hvilke egenskaper opererer innenfor feltet de har flyttet til, det bygdesamfunnet representerer? Både Pernille og Torgeir fremhever at de var på utkikk etter et småbruk på landet. Torgeir kaller dette for «den der romantiske drømmen om et liv på bygda». En slik fremstilling har eksempelvis Wiborg (1996) og Hompland (1991) omtalt som at bygda nærmest blir en metafor for fedrelandet og den norske kulturen. Nærhet til naturen, som jeg presenterer tidligere gjennom perspektivet om livstilsflytting, er også fremtredende. Roy trekker frem at billig bolig og større romlig plass var viktig i flytteprosessen. Bygda blir også fremstilt som mer inkluderende og at den innehar mer åpne sosiale relasjoner. For eksempel fremhever Torgeir at «det er jo et åpent og inkluderende samfunn her, men selvfølgelig med unntak.» Likevel finner jeg flere motsetninger i informantenes fremstillinger her. Torgeir sier at «du fort kommer inn i et miljø», og at «Hvis du møter naboen her, så stopper du jo og skravler. Eller blir med inn på en kaffe, sant. Så det er litt den oppfattelsen jeg sitter med.» Pernille hadde antagelser om at innbyggerne i bygda hun flyttet til «kanskje var litt bondsk». Samtidig påpeker Pernille at «alle er veldig trivelige og inkluderende» og «det er den følelsen av at du er en del av noe. Et fellesskap som på en måte [...] Du får ikke den samme følelsen i en storby.» Likevel er denne fremstillingen av bygda som en veldig positiv sosial arena fragmentert når Pernille uttrykker at:

[Flytting] fra bygård i byen til småbruk på bygda, det var en veldig stor overgang. Første året var litt tøft. Jeg må innrømme det. Det var litt tungt.

Jeg: Hva legger du i det?

For jeg kjente ikke så mange folk. Da jeg var ute i permisjon med eldstebarnet mitt, sant. Så jeg var mye alene da. Vanskelig å komme i kontakt med folk [...] De stod jo ikke med åpne armer og sånne ting selv om de var veldig nysgjerrig på hvem jeg var.
(Pernille)

Her kan vi si at Pernille sliter med å overskride «feltenes barrierer», men med tiden har det gått bedre. Vi kan her anta at hun brukte tid på å beherske eller bli inkludert i feltets særegne logikker (jamfør Jensen, 2008). At Pernille i kraft av å være tilflytter har problemer med å påvirke eller å ha innflytelse i bygda kan muligens relateres til ideen om «bygdas autonomi» (jamfør Bourdieu, 1987; Bourdieu og Wacquant, 1992). Arne kommer med sammenfallende opplevelser og mener at: «Man må være litt kontaktsøkende, litt frampå på egenhånd. Ellers så tror jeg det fort kan bli veldig isolert.» Følelsen av potensiell isolasjon knyttes direkte opp mot bygda som sted når han påpeker at: «det blir vanskeligere å komme i kontakt med andre da det på bygda er mindre forhold både på jobb og andre steder.» I denne sammenheng kan det ikke påstås at å ikke oppleve inkludering er en særegen logikk i bygda. Likevel opplever både Pernille og Arne at inkludering etter overgangen fra by til bygd kan være vanskelig.

Magnus mener at «stabiliteten her gir deg mye mer enn den hektiske storbyen.» Stabiliteten blir også knyttet opp mot tidsbruk idet Magnus mener at «alt tar mer tid i byen enn på bygda. Alt fra arbeidsvei og daglige gjøremål som å gå i butikken.» Tidligere i analysekapittelet har Pernille og Torgeir snakket om opplevelsen av å ha bedre tid på bygda enn i byen. Denne opplevelsen er et tilbakevendende trekk, og Roy uttrykker de samme erfaringene: «Man har bedre tid generelt, og så har man bedre tid til å... Man har muligheten til å bruke tiden på noe annet enn jobb da.» Hvis informantenes opplevelser av bygda forstås i felt-termer blir bygda et felt hvor flere egenskaper kan ses på som feltspesifikke. Disse er oppfyllelse av den romantiske drømmen om bygdelivet, nærhet til naturen og friluftsliv, billig bolig og større romlig plass, inkludering (med forbehold), stabilitet og bedre tid til å gjøre det man vil. I bygda vil det da foregå både interaksjon, transaksjon og hendelser (jamfør Bourdieu, 2005). De opplevde forskjellene mellom by og bygd gjør det også meningsfylt å snakke om relasjonssystemer som er spesielle for de to. Senere i analysen vil jeg også peke på at informantene opplever bygde-feltet som tidvis å inneha lukkede miljøer.

Bourdieu (1988) mener at det innenfor feltene opererer ulike former for kapital som aktørene søker besittelse og akkumulering av. Rye (2006) bruker det Bourdieu-inspirerte begrepet stedbundet kapital og uttrykker at landbruksungdom som tilhører familier med dype historiske røtter i bygdesamfunnet vil ha en utpreget lokalt forankret sosial kapital. Dermed vil deres sosiale bakgrunn (altså familien) være gunstig for «posisjonering i det sosiale feltet som bygdesamfunnet representerer» (Rye, 2006: 14). Deres kapitalstruktur, som eksempelvis kan innebefatte det institusjonaliserte familienavnet (jamfør Larsen, 2013), vil med andre ord være gunstig innenfor rurale kontekster, men vil ikke være like mye *verdt* i det urbane. Hvis vi følger samme logikk i denne studien vil vi kunne si at tilflytterne fra byen har en urban kapital snarere enn rural. Det handler med andre ord ikke om at de har *mindre* kapital, men heller andre former for kapital. Det fremstår som tydelig at informantene har klare og sammenfallende oppfatninger om hva som skiller «by-feltet» fra «bygde-feltet». Deres beskrivelser minner om herskende former for egenlogikker og relasjonssystemer som til dels fremstår særs forskjellig (jamfør Bourdieu, 1988).

4.4 Bygdas kapital, utenforskap og transparens

Som jeg demonstrerer tidligere i analysen er opplevelsen av inkludering og samhold varierende blant informantene. De beskriver både bygda og byen med positive termer. Samtidig fremheves negative sider ved å bo begge steder. Stort sett snakker informantene positivt om deres tilværelse i bygda, men fortellingene bærer samtidig preg av motstand, negative aspekter ved bygdesamfunnets sosiale struktur og utenforskap.

I kapittel 4.2 viser jeg at både Roy, Arne og Torgeir trekker frem at innflytterne har skapt sin egen enklave i lokalsamfunnet. Ifølge Roy har et miljø «oppstått nærmest av seg selv», i kraft av at innflyttere med samme interesser, har samlet seg på samme sted. Torgeir mener i denne sammenheng at det i bygdesamfunnet eksisterer «litt sånn lukka klaner hvor folk er skeptiske til innflyttere. Med en sånn «Hvem er du?»-holdning, liksom.» Torgeir påpeker at han og familien hans blir dratt inn i diverse «kamper» og opplever motstand fordi de er synlige og engasjerte på flere arenaer i bygdesamfunnet. Han og kona er engasjerte i lokalpolitikk i tillegg til å bidra til næringslivet i form av å drive både kaffebar og guidetjenester innen naturlivsturisme. Torgeir sier at «folk vet hvem vi er.» Motstanden Torgeir demonstrerer kommer til uttrykk blant annet i at de bosatte seg på et småbruk med dyp lokal forankring:

[...] Vi har opplevd mye motstand. Det er det. Og det er kanskje mer et bygdefenomen igjen, enn et byfenomen. Fordi at folk bryr seg og har en mening om det du holder på med. De blander seg inn, ikke alle vil at du skal lykkes. Og bare det at vi fikk tak i den

plassen [småbruket] der som alle vet om, men som ingen noen gang har fått kloa i, det ble et litt sånt ømtålig tema. Det finnes folk i dag som ikke tror at vi har kjøpt det bruket. Folk har til og med sagt «Det var jo forbannet at det kommer noen innflyttere som får tak i den plassen der ...» (Torgeir)

Han mener at det er et bygdefenomen at lokale folk bryr seg på en negativ måte.

Lokalbefolkningen blir også beskrevet i relativt drastiske termer når han påpeker at de ikke vil at han skal lykkes. Torgeir opplever at han i kraft av å være innflytter ikke har rett til å ta over småbruket. De lokale fremstilles som negative til at en innflytter fra byen skal være så fremtredende. Torgeir benytter seg av begrepene «jantelov» og «bygdedyr» for å forklare dette, og sier at «det hører bygda til». Hvis vi anlegger bourdieuske briller på dette kan vi stille oss spørsmålet om Torgeirs «urbane» kapital i dette tilfellet ikke kan føre til gunstige posisjoner i «bygde-feltet». Noen med forankret stedskapital kan tenkes å ha vært mer «verdige» overtakere av småbruket hvis vi forfølger Ryes (2006) logikk. Torgeir er heller ikke innehaver av et lokalt etternavn, noe som kan anses som en institusjonalisert form for sosial kapital (jamfør Larsen, 2013). Torgeirs urbane kapitalressurser kan antas å ikke kvalifisere for posisjoner som er rettet mot dette rurale feltet, og blir derfor et eksempel på en negativ hendelse som følge av at urban kapital møter rural eller stedbundet kapital.

Line har i likhet med Torgeir opplevelser av negative sider ved bygdesamfunnets sosiale landskap. Hun påpeker at bygda kan bære preg av lukkede eller stengte miljøer:

Jeg har jobbet endel i psykiatri, og tatt oppdrag for barnevernet og sånn. Så dette med utenforskap og annerledeshet er ikke fremmede begrep for meg. Men jeg har følt litt på at nå må jeg forholde meg til begrepene som egenperson da... Uten at det er noe aktiv utestengelse så føler jeg at tilhørigheta mi blir utfordra litt da. Jeg vet ikke helt om det er rett for meg å være her. Faktisk. (Line)

Utenforskapet Line beskriver fører til en følelse av at hun ikke er sikker på om hun har havnet på rett plass. Det kan til og med utfordre stedstilhørigheten. Line kobler følelsen av utenforskap delvis opp mot at hun ikke er særlig interessert i natur- og friluftsliv, noe hun mener er avgjørende for å nyte aksept i enkelte miljøer i bygda:

For jeg er ikke så sprek som gjennomsnittet. Jeg kan gå korte fjellturer og sånt jeg og. Men vil selvsagt bruke lenger tid. Jeg må på en måte finne min «fornøydhet» i situasjonen da. Men jeg er veldig usikker på om ... Omgivelsene ser verdien i det da rett og slett. Jeg kjenner på et utenforskap der [...] Dette er noen dynamikker som man

lettere kommer i kontakt med på landet, tror jeg. Nå bodde jeg 20 år i [byen], men jeg opplevde aldri disse tingene der. (Line)

Her kan det tenkes at Lines «friluftskapital» er lav, og at det er en medvirkende årsak til at hun føler på utenforskapet hun beskriver. Det vil i denne sammenheng ikke bety at Line har lite kapital, men hun har andre ressurser som muligens vil gi avkastning i andre sosiale felt (jamfør Rye, 2006). Disse fortellingene om motstand og følelse av utenforskap kan også ses i lys av at rurale samfunn kan få merkelapper som viser til at bygda er monokulturell samt at det eksisterer motstand mot ideer og inntrykk som står utenfor bygda (Woods, 2018; Woods, 2010; Short, 1992). Lines erfaringer kan relateres til ideen om en autonomi i bygda, da hennes opplevelser av lokalsamfunnet viser at det eksisterer en form for restriktivitet (jamfør Woods, 2018). Dette selv om forskning fremhever at rurale samfunn bærer preg av mangfold og kompleksitet (jamfør Woods, 2018). Opplevde forskjeller på rurale samfunn kan synliggjøres gjennom Pernilles eksemplifisering:

Det er den følelsen av at du er en del av noe. Et fellesskap som på en måte [...] Du får ikke den samme følelsen i en storby da [...] Her interagerer du med resten av miljøet ditt og folk konsentrerer seg ikke bare om seg selv. Mens det gjør man sjelden i en storby. (Pernille)

Her mener Pernille at samhold og fellesskap er fremtredende i bygdesamfunnet, og byen blir dets motsats. Hun mener at en i bygda vil oppleve at folk viser interesse for andre enn seg selv. Ifølge Pernille er dette noe en må ut av byen for å oppleve:

Innad i en større by er det ikke mye fellesskap og samhold. Du må nok ut av byen for å kjenne på dette.

Bor du i en storby lenge så blir du veldig egoistisk. Det er «ditt», og «du» [...] Jeg tror det kommer av at det er for mye folk samlet på et sted. Du ser jo det samme i alle større byer. Du klarer ikke å forholde deg til alle de menneskene. Jeg tror ikke det er naturlig for folk. Ikke biologisk heller, at du skal forholde deg til så vanvittig mange folk hele tida. Da trekker folk mer inn i seg selv, for det er enklere å takle. (Pernille)

Dermed har vi noen interessante motsetninger der Line føler på utenforskap i bygda og Pernille mener at fraværet av samhold og fellesskap er trekk ved byen, mens bygda blir assosiert med positiv interagering og samhold. Pernilles fremstilling ligner Almås' (1995) forståelse av bygda som et sted hvor det eksisterer stabile samordningsformer og fellesskap.

Line påpeker videre en opplevelse av idyllisering av enkelte flyttegrupper:

Jeg synes det er flott at kommunen har drevet en sånn kampanje for å få folk til å bo her og flytte hit og sånn. Og de har jo utviklet en fin visjon ... Men jeg ser også at det er en slags «idyllisering» bak der, og det må det nødvendigvis være òg da. Men jeg er ikke i den der «ideelle pakka» med toppturfolket og friluftinteresserte. Jeg vil ikke være ekkel, eller putte noen i boks, fordi det er ikke det men. Det er på en måte sånn der ... Det blir veldig «hupa» opp da de som kommer for å klatre eller dyrke den livsstilen der da. Og jeg synes det er flott at de er her òg. Men, men det er så mange andre som kommer hit som faktisk er helt anonyme og helt uinteressert i natur og sånt da [...] Jeg merka at vi ikke var en del av den innflytter-pakka siden vi var ... Jeg vet ikke. Sånn hvis du kommer fra en by og i tillegg dyrker den livsstilen der så fikk du trompet og fanfare, og en sånn mottakelse da. (Line)

Line vektlegger at enkelte grupper nyter mer inkludering og får en varmere velkomst enn andre. Friluftinteresserte personer som dyrker en spesifikk livsstil virker, ifølge Line, å være mer velkommen til kommunen enn andre. Å føle på utenforskap i kraft av å ikke dyrke en spesiell livsstil er et interessant aspekt siden det muligens kan føre til forskjeller og gnisninger innad i lokalsamfunnet. Line oppfatter seg selv som annerledes enn noen bestemte andre som hun beskriver som «toppturfolket» og de «friluftinteresserte». Hvis en gruppe personer opplever tydelig fellesskap med hverandre gjennom nettverksrelasjoner er det mulig at vi kan snakke om en inngruppe (Schiefløe, 2015). Nettverket av friluftinteresserte tilflyttere kan i dette eksempelet være en slik inngruppe. Roy beskriver dette nettverket som en gruppering hvor identifisering og felles livsstil står sentralt. Line distanserer seg tydelig fra slike grupperinger gjennom sine utsagn og identifiserer ikke seg med «toppturfolket». Som jeg nevner tidligere er heller ikke Pernille særlig interessert i natur og friluft, selv om hun på sin side ikke føler et utenforskap av den grunn. For Pernille var det heller utfordrende å stifte bekjenskaper da hun kom til bygda og hun hadde en følelse av at lokalsamfunnet «ikke stod med åpne armer».

Line og Torgeir snakker om opplevd motstand og utenforskap. Pernille nyanserer dette synet og mener at samhold er trekk ved bygda. Magnus påpeker at han trives godt på bygda men at lokalsamfunnet og det sosiale livet på bygda også innehar negative aspekter:

Det er en viss utfordring at alle kjenner alle. Det er litt krevende. Du kan ikke gå på fjelltur uten at du møter noen av pasientene dine. Om du går og handler så møter du

også pasienter. Også har du dette med at det som er ulempen på en måte, kan jo være lykken på andre måter. Her kjenner du alle, og at i en storby kjenner du «ingen». Så der du kan være anonym når du møter en person du egentlig ikke vil møte. Gjør du det her så er det rundt bygda på 15 minutter. (Magnus)

Det Magnus synes er slitsomt her er at lokalsamfunnet bærer preg av transparens, at samfunnet har en form for gjennomsiktighet der innbyggerne er tett knyttet og kjenner hverandre godt. Når han som yrkesutøvende og tillitsperson møter mennesker på fritiden som han behandler i jobbsammenheng blir det vanskelig å forholde seg til. Det er med andre ord utfordringer knyttet til det å være profesjonsutøver og sambygding. Slike problemstillinger hadde ikke Magnus måtte forholdt seg til i byen. Magnus sier videre at «det er en balanse mellom ... Altså du har fritid, men samtidig ikke ...» Dette fører til at Magnus aldri kan skru helt av fordi «du skal levere en viss service for pasientene. De har forventninger.» I kraft av å være profesjonsutøvende føler Magnus et ansvar for å opprettholde relasjonen til pasientene som igjen fører til at han opplever å ikke ha helt fri når han ikke er på jobb. Line føler på noe av den samme problematikken og uttrykker:

Du er synlig i bygda. Du kan ikke gjemme deg. «Hvor jobber du hen?» eller «er du ikke på jobb?» Det blir på en måte ... Jeg føler meg litt invadert av og til da. [...] Ja, å kunne være anonym er noe jeg savner med byen. (Line)

Line deler synet til Magnus og opplever at lokalsamfunnets transparens kan være utfordrende. Å være «synlig» fører til en følelse av å være invadert. Bygda og byen blir i dette eksempelet motsatser der byen tilbyr anonymitet og muligheten til å gjemme seg, mens bygda oppleves som et sted der aspekter rundt privatlivets sfære blir utfordret.

4.5 Urbane uttrykk på bygda

Torgeir er likhet med Roy opptatt av at det er mye potensial i stedet han har flyttet til, og sier at «det er viktig å utnytte stedets muligheter». For Torgeir handler mulighetene om noe mer utover det å konsumere natur og friluftsliv. Som jeg tidligere er inne på virker Torgeir opptatt av å ikke gi opp sider ved urbaniteten. Han søker aktivt til urbane områder for ferie og inspirasjon. I en forlengelse av dette har Torgeir etablert en kaffebar i bygda. Han påpeker i denne sammenheng at:

[...] Den plassen vi har skapt her og er jo en urban kaffebar som folk kanskje ikke forventer å finne akkurat her. Cruiseturister blir veldig overraska når de kommer inn her, for eksempel. Vi brenner kaffen selv, sånne ting. Når vi er på tur er vi veldig

opptatte av å finne gode spisesteder, og da prøve å gjenskape en mini-versjon av en god kaffebar her i [bygda]. Det er litt kjekt. (Torgeir)

Torgeir virker her opptatt av urbane uttrykksformer og å etablere noe som bygda ikke hadde fra før. Dette kommer til syne gjennom en kaffebar som, ifølge Torgeir, bærer preg av urbanitet. Caf er og pub-er i rurale landsbyer som i noen grad er preget av turisme kan ifølge Notar (2008) etablere en kosmopolitisk atmosf ere i kraft av å blande det eksotiske og det kjente. Notar (2008) argumenterer for at eierne av slike etableringer utviser stor åpenhet for fremmede kulturelle uttrykk. Etableringen av kaffebaren kan vise at Torgeir bruker sine ferdigheter og kunnskaper han har fått gjennom arbeid i, og reiser til, urbane områder og setter disse elementene inn i en rural kontekst (jamfør Woods, 2018). Etableringen av kaffebaren kan også ses i lys av Stenbackas og Bygdells (2018) forståelse av kosmopolitismen der den kommer til uttrykk gjennom reisning, translokale aktiviteter og evne og lyst til å adaptere globale interesser. Tidligere i analysen viser jeg at Torgeir er tydelig på at en ikke må bo i en by for å etablere en virksomhet som i utgangspunktet relateres til en urban setting.

Det hører også med i Torgeirs fortelling at han og hans partner var selvstendig næringsdrivende mens de bodde i byen og opplevde både tidsmessig og økonomisk stress. Derfor uttrykker han at han var usikker på om de skulle etablere noe nytt på sitt nye rurale destinasjonssted. Dette var noe som ble nøye diskutert med partneren:

Vi diskuterte mye om vi skulle prøve på det samme enda en gang «skal vi gidde å ta det her en gang til? Alt det stresset og alt det maset?» For firmaet gikk veldig bra, og så traff vi egentlig veggen. Mista mye omsetning ... (Torgeir)

Etter en lang prosess endte de likevel opp med å prøve på nytt. Torgeir og partneres villighet til å prøve å etablere en virksomhet selv om de har hatt dårlige erfaringer med det tidligere kan ses i lys av kosmopolitisme-tilnærmingen. Woods (2018) uttrykker at   være villig til å ta sjanser er trekk ved den individstyrte rurale kosmopolitismen (Woods, 2018). I tillegg til Torgeirs virksomhetsetablering utviser også Pernille kosmopolitiske holdninger da hun har etablert et treningstilbud for aerobic, som hun anser som «en urban treningsform». Tilnærmer vi oss kosmopolitismen, som noe som angår individer, kan vi si at også Pernille bruker sine urbane erfaringer til å skape noe nytt i sin nåværende rurale tilværelse. Torgeir og Pernille er ikke nødvendigvis «fullstendige kosmopolitter», men i kraft av å etablere urbane tjenester i det rurale kan det argumenteres for at de har tilbøyeligheter i den retning.

5.0 Avsluttende refleksjon

Flytteprosessen fra by til bygd starter med den faktiske avgjørelsen om å flytte. Dette relateres til underproblemstillingen: *Hvordan begrunner tilflytterne til bygda sin egen flytting?*

Informantene beskriver dette som en dramatisk prosess (jamfør Benson og O' Reilly, 2009; Schiefloe, 2015), hvor rolige omgivelser, fred og ro, mindre stress, bedre logistikk og muligheter for natur- og friluftsopplevelser blir trukket frem som de viktigste årsakene bak flyttevalget. I et moturbaniseringsperspektiv blir flyttingen en «flukt» fra byen, som for informantene representerer det motsatte av nevnte opplevelser. Dette er også kvaliteter som gjorde at informantene i voksen alder har valgt bort en urban tilværelse til fordel for et liv på landsbygda.

Disse årsakene går også igjen når informantene beskriver sin nye tilværelse. Som svar på den andre underproblemstillingen: *Hvilke erfaringer har tilflytterne med sin nye rurale tilværelse?* belyser analysen hvordan informantene virker å være opptatt av «graden av ruralitet» og at tilgangen på sentrumstjenester er viktige selv om de har valgt å flytte til bygda. Roy mener at stedet han har flyttet til bærer preg av liv og at stedet derfor er attraktivt. Videre kommer han frem til et begrepspar han kaller «den døde» og «den levende» bygda. Årsaken til at Roy mener stedet er levende forankres i friluftsnettverket som han og flere av tilflytterne er medlemmer av. Hvis vi legger til grunn at det er friluftsnettverket som danner grunnlaget for at bygda oppleves som levende vil den samme bygda oppleves som død for Line, da hun distanserer seg fra slike nettverk. Dette utelukker ikke at Line kan være medlem i andre nettverk i bygdesamfunnet som gir henne «liv». Jeg har tidligere vært inne på at bygda på forskjellige måter er muliggjørende. Et interessant poeng i denne sammenheng er at flytting til bygda gir muligheten for å etablere enkelte urbane uttrykk. Torgeir og Pernilles erfaringer på området blir sett i lys av konseptet rural kosmopolitisme. Dermed kan det sies at tilflytterne har ulike erfaringer med sin nye rurale tilværelse hvor noen uttrykker at de flytter på grunnlag av en livsstil forankret i for eksempel natur- og friluftsliv eller et fredelig liv på et småbruk. Andre har en følelse av å ikke helt ha funnet sin plass.

Informantenes utsagn synes å bære preg av en rekke positive aspekter. Samtidig trekker informantene frem enkelte utfordringer og mindre heldige sider ved å bo på bygda. Tidlig i analysedelen er jeg inne på temaet opplevd stress. At bygda er et sted som oppleves som mindre stressende enn byen er en av karakteristikkene jeg har beskrevet i teorikapittelet (jamfør Villa, 1999). Synet på opplevd stress blir nyansert i denne undersøkelsen da Torgeir mener at stresset han opplever på bygda er «positivt». Dette er interessant fordi stresset blir

noe helt annet. Det handler med andre ord ikke om at bygda representerer fraværet av stress, men stresset blir karakterisert som noe positivt. Slike opplevelser kan nyansere en tilnærming hvor bygda representerer «fred og ro» (Villa, 1999). Der de respektive informantene Pernille og Line føler på et utenforskap, er Roy, Torgeir og Arne medlemmer av et friluftorientert miljø som for dem kan føre til sosial støtte og tilhørighet. Årsaken til utenforskapet kan dermed være at Pernille og Line ikke har medlemskap i slike miljøer. Pernille er et interessant tilfelle da hun påpeker at bygda er et sted hvor hun opplever samhold, samtidig som at hun kjente på utenforskap tidlig i sin bygdetilværelse. Dette er ikke særegent for Pernille. Selv om flere av de andre informantene har et friluftsmiljø å lene seg på, er dette et samhold dannet av tilflyttere. Også disse informantene trekker frem aspekter ved bygda de opplever som ekskluderende og lite åpent for tilflyttere. Line viser mer eksplisitt at hun distanserer seg fra slike friluftorienterte miljøer. I denne anledning har jeg forsøkt å se på tilflytternes «kapitalstruktur» ved å peke mangelen av stedbundet kapital og «friluftskapital» (jamfør Rye, 2006). Andre tilflyttere har derimot bedre muligheter for å dra nytte av den kollektivt eide sosiale kapitalen siden de er medlemmer av et friluftsmiljø som bærer preg av stabile og gode sosiale relasjoner. Dette ses i lys av at bygda innehar ulike former for kapital som tilflytterne ønsker besittelse og akkumulering av (jamfør Bourdieu, 1988).

Et interessant konsept er Roys fremstilling av forholdet til bygda som en form for aktiv-passiv-dimensjon der tilflytterne er aktive og de lokale er passive. Torgeir bruker begrepet «hjemmeblind» for å forklare hvordan han mener enkelte lokale personer ikke har de samme interessene, og ikke bruker stedet på samme måte som tilflyttere. Interessemotsetningene kommer til syne gjennom opplevelser av at de lokale bare er født og oppvokst på stedet, mens tilflytterne er de som virkelig bruker bygda for det den er verdt hva angår friluftsmuligheter. Tilflytterne i miljøet som beskrives, står for lokal stolthet og representerer en spesifikk livsstil og identitet. Opplevelsen av denne aktiv-passiv-dimensjonen kan ses i lys av det jeg tidligere beskriver som «bygdas autonomi». Roy sier eksplisitt at det er vanskelig å komme til et samfunn som består av lokale fordi deres omgangskrets er «satt», og har dype røtter. En tanke er at det i bygda eksisterer satte egenlogikker som tilflytterne sliter med å påvirke siden de kommer utenfra. Muligens er det derfor tilflytterne argumenterer for at «friluftsmiljøet» har oppstått av seg selv, som et miljø bestående av tilflytternes egenlogikker og mål om å utnytte stedets muligheter. Ideen om en autonomi i bygda er interessant da dette kan ses i lys av Woods (2018) som uttrykker at det i rurale samfunn finnes restriktive krefter som vanskeliggjør påvirkning. Samtidig fragmenteres ideen da jeg tidligere har argumentert for at

steder forandres gjennom flytting (jamfør Benson og O' Reilly, 2009; Woods, 2018). I denne studien har jeg ikke søkt å rendyrke en analyse gjennom én teoretisk tilnærming alene. Jeg har forsøkt å bruke bygdesosiologiske begreper, tidligere forskning og Bourdieus felt- og kapitalbegrep på en meningsfull måte. Felt-begrepet har vært analytisk nyttig gjennom ideen om en autonomi i bygda, og at bygda som tilflytternes nye tilværelse er et *rom* hvor særegne logikker eksisterer. De særegne logikkene, og en form for «sånn gjør vi det her»-tankegang innad i bygda har tidvis gjort det vanskelig for enkelte tilflyttere å ha innflytelse i bygda. Dette kan som tidligere nevnt skyldes at tilflytterne mangler stedbundet kapital. Dermed er det interessant å se at tilflytterne som har kommet på bakgrunn av en friluftslivsstil har etablert seg i et miljø med likesinnede hvor de potensielt kan profilere av den kollektivt eide sosiale kapitalen (jamfør Bourdieu, 1986; Schiefloe, 2015). Dette synliggjøres gjennom opplevelsen av å bli tatt vare på og å være inkludert med mennesker med gjensidige interesser.

Studien demonstrerer at flytteårsakene tilflytterne oppgir sammenfaller med det bygdesosiologisk litteratur kaller forestillingene om bygdeidyll og livet på landsbygda. Disse konstruksjonene reproduseres av informantene og er med på å danne grunnlaget for deres valg av flyttested. Samtidig som opplevelser av bygde- og naturidyll er det like viktig for flere av informantene at de kan få relevant arbeid i bygda. Samhandlingsprosesser som fører til denne reproduksjonen er eksempelvis de som foregår innenfor nettverket av tilflyttere som beskrives. Nettverket representerer samhold og inkludering hvis du som tilflytter har samme interessene som andre medlemmer av nettverket. Fraværet av slikt samhold og følelsen av å «ikke være en del av den toptur-pakka», som Line uttrykker, det å være en bygde-tilflytter med andre interesser kan føre til opplevd eksklusjon. Videre kan slike opplevelser utfordre forståelser av bygda som et sted hvor innbyggerne opplever fellesskap og «vi – følelse» (jamfør Almås, 1995).

Som diskutert over opplever informantene det som positivt å ha flyttet fra byen til bygda. Oppgavens overordnede problemstilling: *Hvordan opplever personer fra byen å flytte til bygda i voksen alder?* kan dermed sies å sentrere rundt informantenes idylliske bygdesyn og fokus på fred, ro og mindre stress. Analysedelen illustrerer at tilflytterne har ulike opplevelser av å flytte fra byen til bygda. Opplevelsene skiller seg fra hverandre og sammenfaller. Videre er tilflytternes opplevelser knyttet til blant annet hvordan de forstår bygda. I tillegg til forståelsene beskrevet over beskrives bygda som et trygt sted for barns oppvekst hvor det finnes billigere boliger og større romlig plass. Med andre ord oppleves det å flytte fra byen til

bygda som noe gjennomtenkt og positivt, der den nye tilværelsen i stor grad innfrir flytternes forventninger. Da flyttingen fremstår som en stor omveltning for mange, er den heller ikke helt fri for utfordringer, men med tilvenning og utforskning i det nye feltet sitter informantene igjen med en god opplevelse av sin nye rurale tilværelse.

5.1 Videre forskning

Denne studien omhandler i stor grad refleksjoner tilflytterne fra byen oppgir hva angår flytteårsaker og hvordan de erfarer sin nye bygdetilværelse etter ankomst. Studien bekrefter enkelte funn fra tidligere flytteforskning og viser at de bygdesosiologiske konseptene jeg bruker kan være gjeldende. Da elementer i tilknytning til kosmopolitisme-begrepet dukker opp i datamaterialet som danner grunnlaget for analysen i denne undersøkelsen, mener jeg det hadde vært interessant å bruke begrepet i en analyse av et større utvalg av tilflyttere fra by til bygd i Norge. Derfor kan noen av funnene i denne studien potensielt overføres til andre forskningsprosjekter der fokus kan være rettet mot kosmopolitiske aspekter. Et forslag til videre forskning kan derfor være å anlegge konseptet rural kosmopolitisme på et større norsk flyttemateriale. Særlig da Woods (2018) benytter seg av begrepet for å analysere prosesser i to irske landsbyer, og Stenbacka og Bygdell (2018) bruker konseptet for å forklare svenske bønders evne og lyst til å adaptere globale prosesser. Når Woods (2007) argumenterer for at den globale landsbygda er i endring mener jeg at konseptet kan bidra til økt forståelse av hva endringen innebærer og hva den har å si for også norske rurale samfunn.

Litteraturliste

- Almås, R. (1995). *Bygdeutvikling*. Oslo: Det Norske Samlaget.
- Almås, R. & Elden, K. M. (1997). *Den rurale dimensjon: En teoretisk og geografisk avgrensning* (7/1997). Trondheim: Senter for bygdeforskning.
- Aasbrenn, K. & Sørli, K. (2016). Uttynningssamfunnet – 25 år etter. I M. Villa & M. S. Haugen (Red.), *Lokalsamfunn*. (s. 152-175). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Baas, M. & Yeoh, B. S. A. (2019). Introduction: Migration studies and critical temporalities. *Current Sociology Monograph* 67 (2), 161-168. Hentet fra <https://doi.org/10.1177/0011392118792924>
- Benson, M & O'Reilly, K. (2009). Migration and search for a better way of life: a critical exploration of lifestyle migration. *The Sociological Review* 57 (4), 608-625.
- Blumer, H. (1954). What is wrong with social theory? *American Sociological Review*, 19 (1). 3-10.
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. I J. Richardson (Red.), *Handbook of theory and research for the sociology of education* (s. 241-258). New York: Greenwood Press.
- Bourdieu, P. (1987). Legitimation and structured interest in Weber's sociology of religion. I S. Lash & S. Whimster (Red.), *Max Weber rationality and irrationality* (s.119-136). Boston: Allen & Unwin.
- Bourdieu, P. (1988). *Homo Academicus*. Oxford: Polity Press.
- Bourdieu, P. (1997). *Af praktiske grunde: Omkring teorien om menneskelig handling* (oversatt av H. Hovmark). København: Hans Reitzels Forlag.
- Bourdieu, P. (2005). *The social structures of the economy*. Cambridge: Polity.
- Bourdieu, P. & Wacquant, L. (1992). *An invitation to reflexive sociology* (oversatt av L. Wacquant). Cambridge: Polity.
- Boyle, P., Halfacree, K. & Robinson, V. (1998). *Exploring contemporary migration*. Harlow: Addison Wesley Longman Ltd.
- Cruickshank, J. (2009). *Diskursens egenvekt i konstruksjonen av det rurale: Om utviklingen av norsk distriktpolitikk* (Doktoravhandling). Universitetet i Tromsø.

- Fauske, H. (2001). Kvifor flyttar ungdom? I K. Heggen, J. O. Myklebust og T. Øia (Red.), *Ungdom. I spenninga mellom det lokale og det globale*. Oslo: Det norske samlaget.
- Friedland, W. H. (2003). Ulike sosiologiske tilnærminger og jordbruket. I M. S. Haugen & E. P. Stræte (Red.), *Ut i verden og inn i bygda: Festskrift til Reidar Almås*. (s. 59-73) Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Grimsrud, G. M. (2012). *Den rurale idyllens betydning for flytting til distriktene*. (Doktoravhandling). Universitetet i Bergen.
- Grimsrud, G. M., & Båtevik, F. O. (2016). Velkommen til bygda? I M. Villa & M.S. Haugen (Red.), *Lokalsamfunn*. (s. 283-302). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Gullestad, M. (1979). *Livet i en gammel bydel*. Oslo: Aschehoug.
- Gullestad, M. (1989). *Kultur og hverdagsliv. På sporet av det moderne Norge*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Heen, E. (2019, 19. januar). – Nakkehårene reiste seg da vi kom ut hit. *Romsdals Budstikke*, s. 24-26.
- Halfacree, K. H. & Rivera, M. J. (2012). Moving to the Countryside ... And staying: Lives beyond representation. *Sociologia Ruralis* 52 (1), 92-114. Hentet fra <https://doi.org/10.1111/j.1467-9523.2011.00556.x>
- Hompland, A. (1991). Det store kappeskiftet. I R. Almås (Red.), *Åtte perspektiver på bygdeutvikling*. (s. 55-74). Oslo: NLVF.
- Jensen, N. R. (2008). *Bourdieu-notatet* (1. utg.). Aarhus: Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag.
- Jones, O. (1995). Lay Discourses of the Rural: Development and Implications for Rural Studies. *Journal of Rural Studies* 11, 35-49.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2017). *Berekraftige byar og sterke distrikt* (Meld. St. 18 (2016-2017)). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/d15e0f19e7d9439ea5c1b08ba888bdd1/nn-no/pdfs/stm201620170018000dddpdfs.pdf>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

- Larsen, H. (2013). *Den nye kultursosiologien*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Matthews, H., Taylor, M., Sherwood, K., Tucker, F. & Limb, M. (2000). Growing up in the countryside: Children and the Rural Idyll. *Journal of Rural Studies* 16 (2), 141-153.
- Mitchell, C. (2004). Making sense of Counterurbanisation. *Journal of Rural Studies* 20 (1), 15-34.
- Naustdalslid, J. (1991). Bygdesamfunnet i norsk politikk: Fra makt til avmakt. *Plan og Arbeid: Tidsskrift for distriktsutbygging, regional planlegging og sysselsetting* 3, 23-29.
- Notar, B. F. (2008). Producing cosmopolitanism at det borderlands: Lonely planetees and “local” cosmopolitans in southwest China. *Anthropological Quarterly* 81 (3), 615-650.
Hentet fra 10.1353/anq.0.0022
- Orderud, G. I. (1998). *Flytting – mønstre og årsaker. En kunnskapsoversikt*. (Prosjektrapport 1998: 6). Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning.
- Ruane, J. M. & Cerulo, K. A. (1997). *Second Thoughts. Seeing Conventional Wisdom Through the Sociological Eye*. Thousand Oaks: Pine Forge Press.
- Rye, J. F. (2006). Lokal kapital og arvelig bofasthet: Rurale ungdommers bostedspreferanser. *Tidsskrift for ungdomsforskning* 6 (1), 3-24.
- Rye, J. F. (2011). Youth migration, rurality and class: a Bourdieuseian approach. *European Urban and Regional Studies*, 18 (2), 170-183.
- Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. Newbury Park: Sage.
- Schiefloe, P. M. (2015). *Sosiale landskap og sosial kapital: Nettverk og nettverksforskning* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Short, J. R. (1992). *Imagined Country*. London: Routledge.
- Skaar, M. (2016). *Tilflytting fra by til bygd. En kvalitativ analyse av et bygdeutviklingsprosjekts ideer diskutert i lys av tilflytteres erfaring* (2016: 1). Trondheim: Norsk senter for bygdeforskning.
- Statistisk Sentralbyrå. (2017, 19. desember). Befolkning og areal i tettsteder. Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/befteft/aar>

- Stenbacka, S. & Bygdell, C. (2018). The Cosmopolitan farmer: Ideas and practices beyond travel and internationalisation. *Journal of Rural Studies* 61, 63-72. Hentet fra <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2018.06.001>
- Svendsen, G. L. H. (2001). Hvad er socail kapital? *Dansk Sociologi* 12 (1), 50-61. Hentet fra <http://dx.doi.org/10.22439/dansoc.v12i1.638>
- Sørhaug, H. C. (1984). Totemisme på norsk – betraktninger om den norske sosialdemokratismens vesen. I A. M. Klausen (Red.), *Den norske væremåten. Antropologisk søkelys på norsk kultur*. (s. 61-85). Oslo: J.W. Cappelens Forlag AS.
- Sørhaug, C. & Vareide, K. (2013). Livsstilsmigrasjon: Et forprosjekt om livsstilsmigrasjon som ressurs og utfordring for distriktskommuner. (TF-notat nr. 2014: 18). Telemark: Telemarksforskning.
- Sørli, K. (2006). Bosetting, flytting og regional utvikling. I I. Frønes & L. Kjølørød (Red.). *Det norske samfunn*. (s. 330-356). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Sørli, K. (2009). Bolyst og stedsattraktivitet: Motiver for å flytte og å bo i distriktene (NIBR-notat 2009: 111). Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning.
- Thagaard, T. (2003). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode* (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Thomson, P. (2008). Field. I M. Grenfell (Red.). *Pierre Bourdieu: Key Concepts*. (s. 67-85). Stocksfield: Acumen.
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Valvåg, H. (2003). Moturbanisering som postmoderne fenomen. *Plan: Tidsskrift for samfunnsplanlegging, byplan og regional utvikling* 35 (06), 10-13.
- van Dam, F., Heins, S., & Elbersen, B. (2002). Lay discourses of the rural and stated and revealed preferences for rural living. Some evidence of the existence of a rural idyll in the Netherlands. *Journal of Rural studies* 18, 461-476.
- Villa, M. (1999). Bygda – sosial konstruksjon av «trygt og godt». *Sosiologi i dag* 4, 31-53.

- Villa, M. (2002). Livsfasebygda – når sosialt behov endrer seg. I R. Almås, M. S. Haugen & J. P. Johnsen (Red.). *Bygdeforskning gjennom 20 år* (s. 227-242). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Wiborg, A. (1996). Det moderne bygdesamfunnet: Naboskap uten fellesskap? I K. Aasbrenn (Red.). *Opp og stå, gamle Norge: 16 artikler om distriktspolitikk og lokalt utviklingsarbeid* (s. 19-31). Oslo: Landbruksforlaget.
- Wiborg, A. (2008). Flertydige bilder og ambivalent tilhørighet. I R. Almås, M. S. Haugen, J. F. Rye & M. Villa (Red.). *Den nye bygda* (s. 157-174). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Woods, M. (2007). Engaging the global countryside: Globalization, hybridity and the reconstitution of rural place. *Progress in Human Geography* 31 (4), 485-508. Hentet fra <https://doi.org/10.1177/0309132507079503>
- Woods, M. (2010). Rural geography: Blurring boundaries and making connections. *Progress in Human Geography* 33 (6), 849-858. Hentet fra <https://doi.org/10.1177/0309132508105001>
- Woods, M. (2018). Precarious rural cosmopolitanism: Negotiating globalization, migration and diversity in Irish small towns. *Journal of Rural studies* 64, 164-176. Hentet fra <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2018.03.014>

Vedlegg 1: Intervjuguide

- Kan du starte med å fortelle litt om deg selv?

- Oppvarmingsspørsmål:

1. Hvor kommer du fra?
2. Hvor lenge har du bodd her?
3. Hva jobber du som?
4. Hvilke interesser har du?

- Refleksjonsspørsmål:

A. Årsaker til flytting

1. Kan du si noe om hvorfor du valgte å flytte hit?
 - Hva inspirerte/motiverte deg til å flytte hit?
2. Hvordan fikk du høre om dette stedet?
3. Har du noen tilknytning til dette stedet fra før?
4. Var det noen andre enn deg selv som påvirket flyttevalget?
5. Kan du beskrive livssituasjonen din før du valgte å flytte?
 - Har situasjonen endret seg?

B. Møtet med stedet

6. Hva var førsteinntrykket ditt av stedet?
 7. Hadde du noen tanker rundt andre destinasjonssteder?
 - Eller var valget klart?
 8. Hvordan vil du si at du ble tatt imot?
 - Hva var positivt?
 - Hva var negativt?
- ➔ Utdyp

C. Forventninger

9. Hvilke forventninger hadde du til stedet?
 - Noe du ble overrasket over?
10. På hvilke måter innfridde disse forventningene?
 - Innfridde de ikke?
11. Hva vil du karakterisere som særtrekkene ved dette stedet?
12. Har du gitt avkall på noe som følge av å flytte hit?
13. Hadde du noen forestillinger om stedet?
 - I så fall hvilke?

D. Forskjeller

14. Beskriv en vanlig dag for deg der du bodde før
 - Og hvordan ser en vanlig dag ut her?
 - Hvilke endringer har du gjort etter dere flyttet hit?
 15. Hva er de største forskjellene?
 - Hva er likhetene?
 16. Er det noe du har savna, i så fall hva?
 17. Er det noe du mener er bedre her enn i byen?
 - Er det noe som var bedre der?
 18. Kan du si noe om ditt sosiale liv her?
 - Er det annerledes enn det der du flyttet fra, og i så fall på hvilke måter?
- Avrundings spørsmål:
 1. Er det noe mer du har lyst å utdype angående dette temaet?
 2. Kan jeg ta kontakt med deg på senere tidspunkt på telefon eller lignende, om det er noe jeg ønsker å oppklare eller utdype når jeg begynner å jobbe med materialet?

NSD NORSK SENTER FOR FORSKNINGSDATA

NSD sin vurdering

Prosjekttittel

Å flytte fra byen til bygda

Referansenummer

692779

Registrert

31.10.2018 av Trym Kjøs - trymk@stud.ntnu.no

Behandlingsansvarlig institusjon

NTNU Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet / Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU) / Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Mariann Villa, mariann.villa@ntnu.no, tlf: 98643839

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Trym Kjøs, trym.k92@gmail.com, tlf: 91744922

Prosjektperiode

01.01.2019 - 31.05.2019

Status

07.11.2018 - Vurdert

Vurdering (1)

07.11.2018 - Vurdert

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med

personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD, den 07.11.18. Behandlingen kan starte.

MELD ENDRINGER

Dersom behandlingen av personopplysninger endrer seg, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. På våre nettsider informerer vi om hvilke endringer som må meldes. Vent på svar før endringer gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 31.05.19.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD finner at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om ogsamtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte ogberettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylleformålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

De registrerte vil ha følgende rettigheter i prosjektet: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20). Rettighetene etter art. 15-20 gjelder så lenge den registrerte er mulig å identifisere i datamaterialet.

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp behandlingen ved planlagt avslutning for å avklare status for behandlingen av opplysningene.

Lykke til med prosjektet!

Kontaktperson hos NSD: Kjersti Haugstvedt

Tlf. Personvernstjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Å flytte fra byen til bygda»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å *utforske opplevelser og erfaringer med å flytte fra byen til bygda i voksen alder*. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å utforske opplevelser og erfaringer folk fra byen har med å migrere til rurale strøk. Jeg søker folk som er født og oppvokst i byen, men som i voksen alder flytter til bygda. Jeg lurer på hva som driver og motiverer folk fra byen til å legge fra seg bylivet. Temaer og spørsmål jeg vil komme inn på er årsaker til flytting, møtet med stedet, forventninger til stedet og forskjeller mellom by og bygd. Tentativ problemstilling er: «*Hvilke drivkrefter ligger bak folk fra byen sine migrasjonsvalg, og hvordan opplever de endringer i livssituasjon?*»

Dette prosjektet vil være min mastergrad i sosiologi.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Institutt for sosiologi og statsvitenskap ved NTNU.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Utvalget er basert på at deltakerne må være oppvokst i by, og i voksen alder har flyttet til bygda. Dette er en strategisk utvelgelse, som vil si at de som blir spurt om å delta har gjennomført denne flyttingen. Mellom fem og ti deltakere vil få denne henvendelsen.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du ønsker å delta vil det innebære at du stiller til et intervju. Det vil ta deg ca. 45 minutter. Opplysningene som samles inn er svarene dine på spørsmål jeg har skrevet på forhånd som berører temaer som årsaker til flytting, møtet med stedet, forventninger til stedet og dine opplevde forskjeller mellom by og bygd. Intervjuet foregår som en samtale, der jeg søker dine synspunkter og opplevelser rundt disse temaene. Jeg vil ta lydopptak av samtalen; det sikrer at jeg får med riktig informasjon og at samtalen ikke trekkes unødige i tid pga. skriving. Lydopptaket vil skrives ut etter intervjuet og slettes når prosjektet er ferdig.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke deg fra undersøkelsen uten å oppgi noen grunn. Ønsker du å trekke tilbake ditt samtykke er det bare å ta kontakt med meg når som helst i prosessen. Alle opplysninger om deg vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Jeg har først og fremst tilgang til opplysningene i prosjektet. Min veileder, Mariann Villa, vil gjennom prosjektet også ha tilgang til opplysningene men da i etterkant av transkripsjonen av intervjuene hvor alle opplysninger er anonymisert.
- Jeg vil fatte tiltak for å sikre at ingen uvedkommende får tilgang til personopplysningene. Navnet og kontaktopplysningene dine vil jeg erstatte med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data. Datamaterialet vil gjennom prosjektet være kryptert.

Deltakerne i denne studien vil kanskje gjenkjenne seg selv i publikasjonen hvis de leser den. Dette gjennom at jeg eksempelvis trekker frem forskjellige sitater. Disse sitatene vil da være anonymisert, slik at kun den som uttalte sitatet muligens gjenkjenner seg selv.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes i mai 2019. Personopplysningene og opptakene slettes når prosjektet er ved veis ende.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra *Institutt for sosiologi og statsvitenskap ved NTNU* har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU ved Mariann Villa (mariann.villa@ntnu.no). Min kontaktinformasjon er 91744922, eller mail trym.k92@gmail.com.
- Vårt personvernombud: Thomas Helgesen (thomas.helgesen@ntnu.no).
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen
Trym Kjøs

Prosjektansvarlig
(Forsker/veileder)

Student

Mariann Villa (veileder)

Trym Kjør

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Å flytte fra byen til bygda*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i *intervju*
- at *opplysninger om meg publiseres slik at jeg muligens kan gjenkjennes av meg selv, men ikke av andre.*

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. mai 2019.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

